

СВОБОДА SVOBODA УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК СІМ М. 74 НЮ ЙОРК ДЖЕРЗІ СІТІ, вівторок, 18-го квітня 1944. No. 74 NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, April 18, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0271. — Тел. У. Н. Солова: ВЕрген 4-1018. — Тел. А. А. А. 4-0897 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

Плянують передати воєнні фабрики ветеранам

САН ФРЕНСІСКО. — Секретар внутрішніх справ Гаролд Л. Ікес подав думку, щоб федеральні воєнні фабрики передати після війни на власність ветеранам як бонус. Ці фабрики творять поважну частину американського промислу, а їх грошова вартість під пору йде на білони долярів. На підставі плану 10 мільонів американських воєнків, які тепер ризикують своїм життям в обороні Америки, дістали б уділи у велетенському підприємстві, яке було б їх спільною власністю. — Цей план розвинув, як свій власний, секретар Ікес у промові на зібранні Камонвелт Клубу. Він загалом розбирав можливості, що зробити з таким велетенським федеральним маєтком, який тепер сагромаджений в руках уряду і прийшов до висновку, що це ще може бути найліпша розв'язка. Коли в минулому уряд дарував землі в формі говмстедів, так тепер можна теж передати фабрики в руки людей, котрі будуть дорожити надбанням так, як тепер дорожать батьківщиною, за котру боряться.

За 18 мільонів недоплаченої майнерської плати.

ВАШІНГТОН. — Жан Дж. Лутс, президент Юнайтед Майн Воркерс оф Америка, зажадав від секретаря Ікеса, як адміністратора вугільних копалень, щоб він прийняв власників копалень м'якого вугілля виплатити майнерам \$18,000,000 як недоплачену плату за час, витрачений на дорогу від вступу до майни аж до місяця праці й назад („від дверей до дверей“). Цю виплату признала Краева Воєнна Рада Праці ще 26. жовтня 1943. р. Пересічно кожному майнерови припало б \$40.

Бюджет на флоту прийнятий в палаті репрезентантів.

ВАШІНГТОН. — У пятій голосуванні впродовж трьох днів палата репрезентантів прийняла односторонній бюджет на флоту в сумі \$32,648,134,336. Це є найбільший бюджет на флоту в історії. Кілька разів голосування переведено тому, що не було відповідного числа конгресменів, потрібного до ухвалення такого закону. При останньому голосуванні було прийнятих 257 репрезентантів.

Бальзон виратував пілота з моря.

ВАШІНГТОН. — Лютенант Гарві Меткаф, як пілот літака бомбера, впав у море біля берегів південної Каліфорнії разом із своїм літаком вчасі вправ. За годину й 20 минут прилетів на місце катастрофи бальзон врятувати пілота („балим“), щоб дати поміч. Командант-блیمпу ескав Ловел. Е. Буйс казав спустити поціпаючому лінзу з висоти 25 стіп і той спосіб виратував його та завіз до шпиталю. Це перший випадок в історії лётунства, що така штука вдалася.

Зрівняння наємної плати для жінок і мужчин.

ОЛБЕНІ (Нью Йорк). — Губернатор Тамес Ф. Дюї підписав два законопроекти для зрівняння платні жінок і мужчин. Закони вийдуть у життя з днем 1. липня 1944. р. Плата буде рівна з платою мужчин там, де є рівна робота. Однак не дістануть жінки рівної плати на роботі у фермерів, ані при домашній обслузі в хаті господаря. Таксамо нема рівності платні в організаціях, які займаються релігійними, добродійними, літературними та виховними цілями. За кожен випадок зломання закону платитимуть по \$50 кари до стейтвової промислової комісії ті, що допустяться цієї провини.

Відкладають суд над винувниками катастрофи в Перл Гарбор.

ВАШІНГТОН. — Секретар війни Насе підтримав адмірала Ернеста І. Кінга, головного команданта воєнної флоту в його плянах, щоб відложить на неозначений час воєнний суд над цими, що їх вважають винувниками катастрофи вчасі ненадійного нападу японців на Перл Гарбор. Обвинуваченими в нещадності при обороні проти нападу є протіадмірал Госбенд Кимел і лютенант-генерал Волтер С. Шорт.

Розв'язання фармерсько-робітничої партії.

МІНЕАПОЛІС (Міннесота). — Фармерсько-Робітничая Партія, яку свого часу вважали за ячею американської революції в Середньому Заході, зїхалася на стейтову конвенцію і рішила розв'язатися. Делегати рішили теж підтримати президента Рузвелта в його кандидатурі на четвертий вибір. Після переведення переговорів зо стейтовими демократами заложено організацію з назвою Демократично-Фармерсько-Робітничая Партія.

Для втримання миру треба співпраці американських республік, каже Гол

ВАШІНГТОН. — З нагоди Пан-Американського Дня відбувся тут концерт латинсько-американської музики в будинку Загально-Американського Союзу („Пан-Американ Юнаю“). На концерті виступив промову секретар-стейт Кордел Гол, а в ній домагався дальшої співпраці американських республік після закінчення війни, „щоб передбачити і приготуватися до ще більших завдань миру“. Так як досі порозуміння між американськими республіками принесло велику користь для спільної справи, так і в майбутности згідна співпраця стане прикладом солідарности і мирного співжиття держав — мріював секретар Гол.

У Нью Йорку з нагоди Пан-Американського Дня відбувся бенкет в готелю Волдорф-Асторія, улажений Пан-Американським Товариством. У бенкеті взяли участь представники 21 південно-американських республік під промовом голови товариства Фредеріка Гаслера. Він звернув увагу на потребу солідарности демократичних республік хоч би тому, що в світі „зростає занепокоєння водночас із проволочкою у веденню війни“. У часі, коли Америку й Велику Британію критикують за її заграничну політику, — згадав Гаслер — нас дивує поспіх Росії, з яким вона полагоджує такі справи. „Хоч це деколи й вигідно, то це не можна буде терувати на довгий протяг часу“ — висловився Гаслер.

Домагаються тимчасової ради альянтів

ВАШІНГТОН. — Сенатор Джоанс Г. Бол з Міннесоти заявив, що по всякій правдоподібности Фінляндія була б сьогодні вже покинула війну, колиб так існувала тимчасова рада Об'єднаних Держав і колиб така рада переговорювала про мир, а не сама Росія і колиб рада гарантувала Фінляндії незалежність. Він згадав фінську справу лише як одну із багатьох інших, що їх повинна полагоджувати спільна тимчасова альянтська рада. Він скритикував промову секретаря Гола з останньої неділі за те, що творення міжнародної ради поступає дуже повільно наперед. Він теж сказав, що налаштування фінського, французького й польського питання дає притоку крайнім націоналістам підносити різні заміти.

Альянти годяться на заряд Райху

ЛОНДОН. — Росія, Америка й Британія вже згодилися на військову адміністрацію Німеччини й її сателітів по закінченню воювання. Начальним зверхником адміністрації в округах, зайнятих американськими й британськими військами, буде генерал Айзенговер, а якийсь росіянин начальним зверхником в округах, окупованих червоною армією.

У Британії вже почали вишкіл урядників, які мають служити при заряді Німеччини. З огляду на волю, що Альянти не перестать самоуправити над Німеччиною зараз по закінченню війни.

Альянти бачуть непопулярність уряду Бадолія

НЕАПОЛЬ. — Полковник МакГофі заявив Альянтській Контрольній Комісії, що уряд Бадолія є так непопулярний серед італійців зайнятих Альянтами провінцій, що якби не попередити альянтських військ, то він перестав би існувати за 24 години. Полковник potwierдив теж вісти про оживлення фашизму.

Туреччина обіцяє альянтам „матеріальну“ допомогу

АНКАРА (Туреччина). — Турецький міністер заграничних справ Менеменшюглу заявив на пресовій конференції, що Туреччина буде далі держатися дотеперішньої лінії в своїй заграничній політиці та дасть Альянтам поміч у межах своїх матеріальних засобів.

Заява була зроблена видно по одержанню американської ноти до нейтральних країв проти дальшого піддержування Німеччини й її сателітів. Заяву міністра газетярі пояснюють як доказ, що Туреччина схильється до угоди з Альянтами.

Грецький уряд на вигнання реорганізується

КАПРО. — Софоклос Венізелос, котрому грецький король припоручив створення міністерського кабінету, вже докінчив його формування. Самий премієр має в цьому кабінеті 4 теки. Деякі пости мають заняти люди, що ще перебувають у окупованій ворогом Греції. У своїй заяві по сформуванию кабінету заявив премієр, що кабінет має урядувати тільки до звільнення Греції з окупації, не дивлячися на те, що він старается об'єднати всі грецькі партії.

Грецькі партизани висадили оводи під Атенами в повітря залізничний поїзд, повний німецьких воєнків.

Бомба в ватикані

ЛОНДОН. — Римське радіо подало, що в Сикстинській каплиці за славним образом Микельанджеля „Страшний суд“ відкрито неколкоку масилу. Німецьке радіо каже, що бомба дуже велика й виглядає на „бомбу британської роботи“.

ВООУВАННЯ ОГНЕМ. — В якомусь таборі американської армії воєнків хемічного воювання демонструють викидання полумя на ворожі позиції. Вживається його передчасно для добування сильних цементових домиків, котрих не можна розбити гарматним огнем, так званих „пилбакс“. Полумя вбиває людей та псує матеріал.

Червона армія під Севастополем

ЛОНДОН. — Червона армія посунулася на Криму в одному дні на 53 милі наперед, очистила з німецьких військ східний і західний ріг півострова та загнала головні німецькі й румунські сили в південний кут. У пятницю німці й румуни займали простір коло 1,000 квадратних миль, осередком котрого є важний чорноморський порт Севастополь, котрого добуття коштувало німцям кількасот тисяч воєнків.

Каже советський комунікат, що німецькі воєнки, що попали в російський полон, оповідають, що німецькі генерали вже покинули війська літаками. На всіх дорогах, що ведуть у середину Криму, німці покинули величезні припаси зброї, амуніції і інших воєнних матеріалів.

За советським комунікатом, червона армія повела проти німців офензиву напівденний захід від Чорткова (в Галіччині) та заняла: Ягольницю Стару, Шульганівку, Ягольницю, Мухавку, Антонів, Солоне й Торське.

Німці доносили в своїм рапорті про бої коло Делятина, Станиславова, Тернополь і Бродів.

Партизани помагають росіянам у львівщині

За советським донесенням, партизанські відділи, що оперують в околиці Львова, за три дні викалили чотири німецькі військові поїзди. Крім цього вони висадили в повітря три мости та магазин артилерійної амуніції.

Дня 1. квітня партизани вибили в одній місцевості ввесь німецький гарнізон.

Помер советський генерал Ватутін.

ЛОНДОН. — У київській шпиталі помер після операції советський генерал Микола Ватутін, що командував армією, котра відобрала від німців Хавків і Київ. Мав при смерті 45 літ. На початку війни служив під маршалом Тимошенком і відзначився при облозі Сталінграду.

Повітряні атаки на райх ідуть далі.

ЛОНДОН. — Велике число британських бомбовиків ударило в четвер уночі по Берліні, а відділи американських бомбовиків середньої величини по німецьких летунських майданках у північній Франції.

Будапештське радіо донесло, що альянтські летуни з'явилися над Будапештом і недалеко Гьором; це певно були альянтські бомбовики з італійських баз.

Жидівський партизан каже, що німці вибили в Вильні 7,000 жидів.

МОСКВА. — Абрагам Суцкевер, жидівський поет з Вильні, що воював у відділі жидівських партизанів, прибув сюди з деякими важними історичними пам'ятками, вирятуваними з жидівського музею в Вильні. Суцкевер, котрий викрався з жидівського гета каналом, оповідає, що німці вибили в Вильні 77,000 до 80,000 жидів. На чолі „ліквідації“ жидів стоїть берлінський фільмовий актор Кігель, відомий зо своєї жорстокости. Партизанські відділи на Литві складаються з литовців, росіян, поляків і жидів.

Тіто облягає німецьку твердиню.

ЛОНДОН. — Югославські партизани маршала Тіта окружили з усіх сторін відділи німців у великій скалистій твердині над боснійським містом Казіном. Німці посилають своїм відділам у Югославію нові посилення. У Черногорі партизани захопили в свої руки всі дороги, що ведуть до столиці Цетиніє. Там їм помагають багато американські літаки бомбардуванням німецьких позицій. Німцям у південній Сербії помагають проти партизанів болгарі.

Німці ще пробують офензиву під Римом.

НЕАПОЛЬ. — Німці атакували американські позиції коло Анція під Римом 50 літаками. Втратили з того 5 літаків і не доконали нічого.

Деінде в Італії йде тільки виміна огня між артилеріями й діють патрулі.

Ворог зіловував альянтську базу в Індії.

НЬО ДЕЛІ. — Японські війська досягнули вже дороги, що веде з Бішенпуру до Сінчара, котру, кажуть є останнім звязком між оборонцями Імфалу й головними альянтськими військами.

Австралійці заняли оборонний форпост Мадангу.

АЛЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНОМУ ПАЦІФІКУ. — Австралійські війська заняли в четвер Богаджам, що є останнім ворожим форпостом на дорозі до Мадангу, головної ворожої бази на Новій Гвінеї.

Алянтські летуни бомбардували Вевак і японські інсталляції здвож побережжя. Американські летуни з Соломонських островів бомбардували Рабавл. Великі бомбовики американської армії завдали один з найтяжчих ударів кампанії Трукуві, збомбардувавши пять головних островів атолу Трука.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі“.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
 Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
 Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
 Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
 Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582
 Письмений текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед новим числом, в котрим оголошувач хоче мати своє оголошення.
 За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Початкове число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	

„Претенсії“ и „протести“

„Вольна Польска“, московський орган московської організації „Зв'язку Патріотів Польських“, виступила з протестом проти українських претенсій на польські землі. Іде справа за Холм, Грубішів, Замістя, Ярослав, Томашів і Люблин, за прилучення котрих до України заявився свого часу Гречуха, український представник на верховному советі.

„Вольна Польска“ заявляє, що „Зв'язок Патріотів Польських“ не годиться на домагання Гречухи, та домагається прилучення Холмщини, Грубішівщини, Замістя, Ярославщини, Томашівщини й Любеліщини до польської держави. Каже „Вольна Польска“, що ці повіти лежать на захід від лінії Курзона, котра повинна бути границею між польською й українською державою. „Вольна Польска“ признає Гречусі, що на захід від цієї лінії є українські островці, але, каже вона, такі польські островці є на схід від лінії Курзона.

Лондонське донесення до „Нью Йорк Гералд Трибуну“, що подало що вістку, каже теж, що це донесення викликало поважне зацікавлення в політичних кругах в Лондоні, головне серед поляків. Мовляв, деякі альянтські круги вважають заяву московських поляків доказом, що Росія щиро хоче забезпечити цілість будучої польської держави, а рівночасно доказом зближення між совєтським і польським урядом на вигнання. В який спосіб ті дипломати мали би дійти до переконання, що московська заява це доказ наростаючого зближення між совєтським урядом у Москві й польським урядом у Лондоні, тяжко сказати.

Всі обставини події вказували, що вона мусла би викликати хіба зовсім інакше вражіння серед лондонських поляків. Адже тут ясно відбувається гра за польську границю. Б'ються нібито за неї українські й польські представники. Кожний з них принаймні на зовні вважає себе за найвищого представника своєї сторони, ні один не дає ніякого права в цій справі польському урядові в Лондоні. Цілу справу трактується понад голови лондонських поляків, чи поза їх плечі. Москва не Лондон стає місцем, де вирішується українсько-польський спір. Як може таке трактування справи видаватися лондонським полякам як наближення совєтського уряду до них?

Можна сказати, що весь цей московський процес, з одного боку українські претенсії, з другого боку польські протести роблять принаймні в польських кругах у Лондоні вражіння згори зарядженої гри, обчисленої розмісно на те, аби замаркувати перед світом, що не польський уряд у Лондоні є компетентним говорити про польські границі майбутньої польської держави, а „Зв'язок Патріотів Польських“ у Москві. Якщо польський уряд у Лондоні на цю гру нічого розумного не скаже, то з цього видно, що він або зовсім уже розгубився, або присів хвіст, бо йому просто так згори приказали сидіти тихо й йому рипатися.

Кінчити спершу з Гітлером

В часі, коли Альянти вже готові до властивого наступу на Гітлера, себто, коли вже готові зачати інвазію з заходу, починають виривати, тут і там, думки про потребу інтензивнішої боротьби з Японією.

Що Японія являється для Злучених Держав грізним ворогом, та що треба теж і з нею скінчити, це самозрозуміле. Від того американський намір ніколи не відступить. Та це є одна справа, яка не повинна і не може мішатися нічому тому, що тепер планується в Європі. Коли ми стільки підготувались до остаточної розправи з Гітлером, то річ ясна, що саме тепер, так сказатиб, в рішальному моменті, нам треба сконцентрувати всі головні сили і всю увагу на зліквідування того ворога, який став початком війни. А зліквідування його буде далеко легше перекинути ось ті головні сили в другу сторону і зліквідувати другого ворога — Японію.

Крім цього треба мати на увазі, що війна зачалась в Європі. Через Європу повставали війни і будуть далі повставати, якщо там не заїде радикальна зміна. Знищення Гітлера є вступом до таких змін. Е такою передумовою, яка konieczна.

Ось те знищення, останнє і рішальне, може бути завдане Гітлерові, на нашу думку, саме головною американськими і британськими силами. В тому і ціла вага альянтської інвазії в Європі з заходу! Але той остаточний удар заваять у многій теж і на політичному впливу.

Проф. Микола Чубатий.

Конечна потреба наново списати міжнародне право

Суверенність держави та право народів.

Нині кожна самостійна держава суверенна. Що це значить? Значить це, що на території тої держави ніхто не має права до говорення, а тільки та держава влада, що володіє тою територією. Державна влада може бути демократична, може бути півдемократична, а може бути зовсім диктаторська. Та на своїй території кожен не вважаючи на те, чи захопив владу демократичним способом, чи недемократичним, може настановляти такі закони, які хоче. Він може їх виконувати по своїй власній вподобі й йому ніхто в часі миру не ставить щодо цього перешкод.

Правда, сусід зі заграници

ві Злучених Держав і Великої Британії в Європі; на тому порядку, що там повстане по війні. Знов той порядок заваять на тому, чи буде по цій війні надія на якесь справжнє замирення в світі. Бо не буде тої надії, як Європа буде далі в кігтях диктатур і виставлена через те на гі терпіння, що зв'язані з диктаторськими режимами.

Отже, тільки перемога Злучених Держав і Великої Британії над Гітлером на полі бою, може перекласти на їхній бік вплив в Європі. Ось тому і таке тепер важне, щоб нічим не порушувати воєнних планів Об'єднаних Держав, зокрема планів Злучених Держав і Великої Британії. А ті плани вже заповіли, що вже наблизився момент остаточного розрахунку з нацистською Німеччиною. На той розрахунок всі ми тепер ждемо з повною вірою, що він буде дійсно рішальний, хоч дуже кривавий та коштуватиме нас багато людських жертв. Та це неминуче.

В такому моменті треба нам твердо вірити, що наша влада і команда зробили все можливе, щоб ми діпняли своєї цілі. А як та влада вже давно рішила, що спершу будемо кінчити з Гітлером, то хіба тепер не повинно бути навіть думки про щось інше. На те інше прийде черга зараз по ліквідації Гітлера. А коли іде про війну на Пацифіку, то й там іде кривава боротьба, день за днем, теж і тепер.

може хіба доброзичливою радою чи грізбою звертати увагу другій державній владі, що такий спосіб володіння незгідний з етикою чи справедливістю, але така рада чи увага, як й погроза, не мають ніякого значіння. Влада може виконувати найстрашніші знущання над своїм населенням, а по закону ніхто не має права в це мішатися. Кажеться, що це — її внутрішня справа.

Такий нині погляд на суверенність або зверхні права держави і як довго не зміняться поняття на права між народів, немає ради на це, щоб стати в обороні гнінних, голодних, та глоблених мешканців тої чи другої диктаторської країни. Ось так розумів суверенні права держави Гітлер, як зачав

переслідувати жидів, видаючи так звані норимберські закони проти жидів. Ось так розумів це Сталін, як депортував мільйони українських селян, з природи індивідуалістів, що не бажали стати наймитами колективної фарми.

Проби нового порядку у світі.

Саме на початку теперішньої війни президент Рузвелт та кандидат на президента Вилке, а радше його тодішній прихильник, а тепер протикандидат на президента, Стассен, висували проекти нового порядку світа. Перший поставив свою теорію про чотири свободи людства. Між ними є та три основні домагання до всіх держав світа як признати усім громадам свободу віри і свободу від страху та тих свобод ніяк не порушувати, якщо людина не поповнила нічого кримінального. Далше є там мова про свободу від голоду, себто обовязок держави забезпечити кожному громадянину найкращі серединки до життя, якщо він тільки хоче працювати. Президент Рузвелт думав, що ось ті засади має прийняти кожна держава на світі, без винятку.

Річ природна, що прийняття таких засад вимагалоб конечное ограничення суверенности влады кожної держави. А якби так сталось, то держава перестала б бути абсолютним та найвищим паном над своїми громадянами, бо на випадок порушення державою одної із тих основних свобод людини, хтось мав би право вмшатися і приневолити цю державну владу пристосуватися до прийнятих засад свободи кожної людини. Тоді прямо потреба якоїсь надвлади та якоїсь сили, що була б і над державами та так само як приватного злочинця пристосовується до прийнятих засад свободи кожної людини.

З того виходила конечна потреба створити у світі таку надвладу, що пильнувала б току нового порядку та свобод людини і боронила її також перед насиллям держави. Про таку якусь державну надвладу, свого роду федеральну владу цілого світа з федеральним судом, говорив бувший губернатор Міннесоти Стассен, як теж і Вилке. Та останніми часами поглядає, що ту ідею немає погребати, а з нею і мрію про чотири основні свободи світа, бо одне від другого відійти не дається. Всякі, не знати які ідеальні правні засади, є все без вартості, коли нема кому їх виконати та покарати їх порушника.

Хто є на перешкоді такого нового світового порядку?

Перешкодою на шляху зреалізувати такого нового порядку на світі є очевидно Гітлер, але його розгром це вже тільки проблема недовгого часу. Німеччина не матиме тут ніякого толосу. Зате важне, що от Росія є така вразлива на свої суверенні права та різними триками та удаваними реформами, як ось останню про поширення автономичних прав 16 совєтських республік, хоче виробити в світі переконання, що у неї, в Советах, усе в порядку. Та кожна людина в Європі знає, що в Советах чотири основні свободи людини цілковито нехтовані. В Совєтській Росії нема ні свободи переконання людини, ні не є там людина вільна від страху. Навпаки Совєтська система саме збудована на тім постійнім страху людини за свою свободу. Ось тому Росія й чути не хоче про якусь посторонню контролю над своїм поступованим супроти власних горожан та у всіх умовах, між іншими і в останніх умовах в Москві та Тегерані, постійно підкреслює її суверенне право розпоряджати по своєю мілюванню своїх горожан та відмовляти комунебудь право вмшуватися в її внутрішні справи.

Але недавно й відповідальні керманіччї британської політики в своїх останніх промовах в британських законодавчих палатах заявили, що не думають про якусь наддержавну владу, та що Англія не дозволить нікому вмшуватися у свої внутрішні справи. Мається тут на увазі в першу чергу Індію, чи взагалі британську політику в Азії. З цього виходилоб, що Англія не бажала ограничення своїх імперияльних прав в британських посілоостях якоюсь всевітньою надвладою. Чи так дійсно думають в Англії, це ще питання. Але наразі виглядає, що чотири свободи людини на світі лишаються чистою теорією та ледви чи будуть примінені по цій війні.

Хаос у міжнародному праві.

Та рівночасно і в старих досі обовязуючих засадах міжнародного права панує повний хаос, куди гірший ніж був перед відомими гагськими та Женевськими конвенціями, які дотеперішнє звичаєе право між народами уняли в писаній засади. Нарушили їх диктатури і повернули їх до первісної сили нині в часі війни важко.

Колись в часах середновіччя, яке чомусь то дехто ще нині називає темним, засади права між народами опиралися на основах християнської етики та на прастарих доісторичних

звичаєх про святість поста, про потребу виповідати війну. Таж тисяча літ тому український, поганський же, володар Києва Святослав коли йшов війною на ворога то посилав післанця, що повідомляв противника словами: „Іду на вас!“ А нині є такі, уряди 20-го століття, що ніяк не можуть рівнятися до того лицарського звичаю поганської України-Руси, бо як розбишаки підступно нападають один на одного.

В середніх віках принайменше християнські народи вважали себе спілкою християнських народів — „коммунітас християна“ — та трималися, хоч в засадах, християнської моралі в відносинах між народами. А де щось подібне нині? Коли гуманізм та політична теорія Макіявеллового, який голосив, що всі серединки добрі, які ведуть до цілі, захитали основні християнської моралі в міжнародних відносинах, то голяндець Гуго Гроціус списує свою книгу — Про Право Війни та Мира — та кладе основні міжнародної моралі та приличности пізніше списані у міжнародне право міждержавними конвенціями.

Нині то все лежить в руїні. Світське населення віддане на ласку та неласку перемоги. Його тягнеться до примусової роботи навіть проти власної батьківщини. Не існує почуття міжнародної приличности.

Серед такого стану даються чути голоси про потребу списати наново по цій війні постанов права народів. Цей голос знов виходить з Америки. Біля два роки працювало понад двіста американських та канадських правників під проводом професора Менлія О. Гурзона з Гарвардського Університету над проектом нової кодифікації права народів. Вони пропонують прийняти шість основних засад під новий правний міжнародний порядок, з яких згадаємо тільки найважливіші. Перша говорить, що всі держави світа творять всевітню збірноту, конечное потрібну для поступу людства; порядком між державами порядком міжнародне право, що ставить собі як ціль загальне добро їх народів та збереження мира. Дальша засада говорить, що кожна держава світа обовязана слухати постанов міжнародного права та перший раз в новій історії говорить теж про обмеження суверенних прав держав міжнародним правом. Нарушення права народів стає предметом вмшуння всевітньої збірноти держав також у внутрішній справі тої держави.

В подрібних точках є перший раз мова теж про обовязок кожної держави теж у своїй внутрішній політиці не порушувати засад гуманности, справедливости та лишити свободу сумління кожній людині. Такі справи перший раз сталиб предметом охорони міжнародного права.

Як виконати постанову, щоб порушення гуманности, свободи совісті та справедливости були усунені, й ці нові засади не говорять. Тому лишається мабуть вони такою самою теорією, як думки про чотири свободи людини на світі. Хіба, що доповниться їх ще додатково постановою про порушення.

КОНГРЕСМЕН САБАТ, ПОЛЬЩА І РОСІЯ.

А. Дж. Сабат, конгресмен з Іліной, вписав до Конгресового Рекорду всі свої виступи в справі оборони Польщі ще від 1917 року, а то в звязку з обговоренням польсько-російських відносин. Цятуючи заяву Сталіна про Польщу, конгресмен висказав надію, що Польща стане по цій війні „більша і сильніша“. До Рекорду вписані й заяви Сталіна щодо відносин Росії до Польщі.

АНАСТАСІЯ Г. БЕЛОВУС

КАТРУСЯ

Оповідання з давньої минувшини.
(До друку зредагував Ол. Луговий).

Кожись дуже давно, не знати яких років, але тоді, коли наші християнські і бісурменські сусіди найбільше пльондрували українські землі, все здоровіше і краще забирали в полон, а чого не могли забрати — вбивали і нищили, — в селі Завишні, коло Сокаля, жила досить заможна селянська родина Ярмиленків. Складалася вона з п'ятьох душ: батька, Андрія на імя, матери, двох синів, Петра і Данила, та наймолодшої дитини, дванадцятилітньої доні Катрусі.

Усі діти визначилися працюватити, добрим характером і ширим серцем. А на Катрусю, то батьки покладали такі найбільше надії, бо дивлячи хоч і мале ще було, та ста-

ла по господарстві вихатися. І так жила родина Ярмиленків аж до страшного дня, коли за хвилини пішло все прахом, і дорібок і життя. Сталось це так:

Наші сусіди, ляхи, хоча й мали свого короля, та його не слухали. Кожний магнат був сам собі королем і з людьми робив, що хотів. А бувало, що посварившись з сусідом, таким же магнатом, йшов на нього війною. Збирав банди гайдуків, збіднівшу шляхту й руйнував посілости свого ворога. Підданців вбивав, або захоплював в полон і продав у бісурменські краї в неволю. Часто запрошував до спілки і татарські орди, а за поміч платив захопленням до браччя і браччями. Склалось так, що магнат, Замойскі на-

веш. Селяни перли на осліп. Полягло під косями й сокирами трохи гайдуків, та полягли і всі селяни. Поляг Андрій Ярмиленко з обидвома синами.

Зв'язана Катруся, хоч здалеку, всеж бачила бій селян з гайдуками. Пізнала батька і братів. Чулася гордою з того, що її односельчани зуміли примусити гайдуків до бою, та коли побачила, як вправ її батько і брати, зімліла з жалю. Коли очнула, почула, що везуть бранців далі, все на південь. Іхали вже три дні, виміряючи оселі, все далі і далі заглиблюючись у незнані сторони. Ше через день і оселі перестали попадатися на їх шляху. Натомісць степом переїздили валки. Приставали й переговорювали з гайдуками, начеб торгувалися за щось. Мови бранці не розуміли. Надвечір пятого дня зустрінули ще якусь купецьку валку, що йшла з Сучави десь у Крим. Разом і заночували коло річки.

Виділювався між ними одиноким злишнім убором і своїм коцюбленим носом та хитрим виразом хижацьких очей. Він оглядав кожного бранця, вдволено щось муркотів, а оглянувши подався до старшого гайдуків. Хоча мови бранці не розуміли, та здогадувалися, що переговорюють про них. Добили врешті торгу; тут же купець відчислив гайдукам по 15 золотих за кожного бранця, а його слуги почали перевозити повязаних до купецької валки. На остатку старший гайдуків ломаною польською мовою звернувся до бранців:

— Відтепер ви маєте нового пана, шляхетно уродженого пана Тер-Виберяча. Він є наш святой католицькой віри, і вам у нього добре буде, як що ви будете його слухати. Віткти звідсі ніхто з вас не зможе. Тут вже швендаються по степу буджацькі та вогайські орди татарів. Отже... Хто не хоче спробувати татарських сирівців і сирой конини, той слухняним бути мусить. А в

З купецькой валки кількох чоловіків швендалось поміж

КОЖНИЙ СВИДОМНИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Коли помер Христос?

(На підставі праці Михайла Маліновського в "Зорі Галицькій" з р. 1860).

Християнська ера, тобто числення літ від народження Христа, придумана римським монахом Діонісієм Сиктианом, що жив в шостому столітті по Христі. Зпочатку називали цю еру "Діонісієвою", аж часом вона прибрала назву "Християнської ери".

Отже з такими основними відомостями про числення літ, приступимо до згадки про день і рік смерті Ісуса Христа. Приймаю, що Христос помер в 2. році 202. Олімпіади дня 15 квітня, бо день 16. квітня того року був першим днем пасхи.

Отже з такими основними відомостями про числення літ, приступимо до згадки про день і рік смерті Ісуса Христа.

Христос помер в 42 році перед збуренням Єрусалиму, а його збурення в осіні 823 по задоволенню Риму, як рік смерті Христа.

Для підтвердження згадують ще письменника поганського Флегона, який жив у 2. віці по Христі за часів цесаря Гадриана, бо Флегон згадує про затьмівку сонця, яка запанувала при смерті Христа.

В перекладі з латинської мови це свідчить звучить: "В четвертий році 202. Олімпіади повстала велика і славна затьма сонця. У шостій годній день переїхався в ніч, що можна було бачити зорі на небі, а землетрус розвалив багато домів у Вітнії".

Дехто розбирає теж пророчтво Даниїла про будучу смерть Месії на підставі цього пророцтва доходить, що Христос помер в 782 р. по задоволенню Риму.

Люди, що жили в гніві з іншими, а на Великдень не перепросилися, уважалися за нерозкаяних грешників.

Коли люди поповідать свяченого й зроблять дома все, що потрібно, зараз знову всі ідуть до церкви.

Колись я вже згадувала в "У. Р." про нашу Великодню звичай, але воно не зашкодить і повторити, для нашої тутешньої молоді.

Тимчасом загадка цієї гаївки справді не легка. Думка, подана в останньому числі д-ром Павлом Дубасом, що ця гаївка бере своє жерело з відомої історичної події.

НАСТУП ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ. Заявши Одесу, червона армія розвиває неможливі кліщі, котрих одно рамя виходить з Одеси, а друге з Ясів, а котримі вона пробуює захопити коло 100,000 німецьких, мадярських і румунських військ.

Нерозгадана загадка одної гаївки

Гаївка (чи там: гаїлка, або гаїлка) про Зельмана вважається багатома дослідниками української народної поезії одною найбільше популярних, а може й з найкращих весняних пісень.

Тимчасом загадка цієї гаївки справді не легка. Думка, подана в останньому числі д-ром Павлом Дубасом, що ця гаївка бере своє жерело з відомої історичної події.

Коли д-р Кайндль відкрив згаданий д-ром Дубасом документ, а Дм. Веніковський його оголосив, погляди О. Партицького й о. Кс. Сосенки на якийсь час вважалися збитими.

„Не боявся народ співати про Довбушу, хоч за це його карали, не лякався сказати правди Хмельницькому“.

„Чи той дух бунтівничий — вільний, що творив пісні про гайдамаків, про Довбушу, міг рівночасно бути таким рабським, співаючи про Зельмана?“

„На останнє питання гаївки відповідають, що беруть дівчину на хліб: вівсяний, ячмінний, житній, пшеничний...“

на світочні народні обряди й забави, вітали його всі, як побажаного гостя, то чому ж народ дає йому волю займатися віддаванням заміж українських дівчат? о. Сосенко вважає думку про жиду Зельмана недоказаною.

Збивши в цей спосіб погляд про жиду-Зельмана, о. Сосенко вказує на велику можливість походження гаївки від тунгузів, що нині мешкають в північно-східному Сибірі.

Оцінка експерта.

Майор генерал Гейтгавз, котрий був командантом відділу тенків Монтгомера в Аламейні, у Північній Африці, мав неабиякий клопіт у реорганізації армії після того, як Франція скапітулювала.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ З МЕТРОПОЛИТАЛЬНОЇ ОКРУГИ МІСТА НЬЮ ЙОРКУ

Повіdomляємо, що ЗБОРИ ПРЕДСТАВНИКІВ усіх відділів У. Н. Союзу, що брали участь у святі Золотого Ювілею У. Н. Союзу, яке відбулось 5. березня 1944 р. в Карнегі Гол, у Нью Йорку

В СУБОТУ, 22, КВІТНЯ (APRIL 22, 1944) в год. 8. вечором У ДОМІ У. Н. СОЮЗУ, 81-83 ГЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж.

На цих зборах Екзекутива Ювілейного Комітету здасть звіт з приходів і розходів свят, а також буде обговорена справа дальшої Союзовой праці яку ще маємо виконати в цьому ювілейному році 50-ліття нашої організації.

Ювілейний Комітет Відділів У. Н. Союзу

ПОВІДОМЛЕННЯ

для відділів У. Н. Союзу: 2, 7, 9, 28, 31, 78, 85, 90, 98, 164, 186, 189, 201; 228, 231, 242, 265, 305, 314, 333, 357, 365, 382, 426, 429, 430, 436 до Союзовой округи МекАду, Па.

Повіdomляємо, що наша округа святкуватиме ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ У. Н. СОЮЗУ В НЕДІЛЮ, 30. КВІТНЯ (APRIL 30, 1944) В ШАМОКІН, ПА.

Рано буде відправлена в місцевій укр. кат. церкві Служба Божя, а по Службі Божій пахла іде на померлих членів У. Н. Союзу.

Шановні Союзові Місто Шамокін, це колиська народина У. Н. Союзу. У цьому місті 50 років тому, наші поборники положили основи на нашу організацію.

ДМИТРО КАПУЛА, Предсидник Союзного Округного Комітету.

Сцена з "Україна в огні", офіційального советського фільмового документу, котрий тепер висвітлюють у "Стенді Тіетер" у Нью Йорку.

ЦЬОГОРІЧНА ПИСАНКА НА ПРАЦЮ УКРАїнського КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

Минулими роками йшли зборки на писанку Різдів Школі та на інші патріотичні потреби. Цього року з нагоди Великодня збирайте на працю Українського Конгресового Комітету в Америці.

Гайка Арабська

ВЕЛИКДЕНЬ В УКРАЇНІ

У Канаді наші молоді люди лише з переказів знають, як наші наріди святкували Великдень у Старім Краю.

Мусимо з жадом згадати, що страшна воєнна хуртовина, що вже через кілька років шаліла на українських землях, у великій мірі спинила торжества Великодня в Україні.

Хто видав, хто спікав, Мату жінку на торзі? А ми її ведемо, Тобі її не дамо, Повежемо її за Дунай.

Як дівчата співають повину гаївку, то група дівчат завяжуть очі тій дівчині, що грає невеличницю.

Йде Великдень!

Йде Великдень! Гей, дівчата, Будем писанки писати! Писаночки — крашаночки, Напишем дві-коробочки!

Каже Галя до Петруся: „Я до воску заберуся, Стоплю його в черепочку, — Вигорни з печі жарочку!“

„Хай Настуся йде до мами За малими мисочками Й приготує, всяку краску; Буде писанка на паску!“

Гая яечка втирає, Настя воском питає, А Петруню не дармує — Гарні взори вже рисує.

Вже три писанки готові, Гарні, гладкі, мов шовкові. — І четверта зараз буде, Оплатяться готям труді!

Ю. Ш.

МАКЕ EVERY PAY DAY BOND DAY

Advertisement for bond day with text: MAKE EVERY PAY DAY BOND DAY JOIN THE PAY-ROLL SAVINGS PLAN. Includes an illustration of a person.

ЦЬОГОРІЧНА ПИСАНКА НА ПРАЦЮ УКРАїнського КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

Минулими роками йшли зборки на писанку Різдів Школі та на інші патріотичні потреби. Цього року з нагоди Великодня збирайте на працю Українського Конгресового Комітету в Америці.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—BERGEN 4-0237—BRUNNEN 9-0582

War Manpower Commission Employment Regulations

Essential Workers need State-
ment of Availability. If trans-
ferring to less essential, need U. S.
Employment Service consent in
addition. Critical workers also
need both.

Сушні робітники обов'язані ма-
ти доповідь, що вони є до роз-
порядку. При перенесенню
до менше сушних робіт мусять
мати крім цього згоду „Юнайтєд
Стейтс Емплоймент Сервіс". „Кри-
тичні" робітники потребують теж
обох послідоків.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

ОПЕРАТОРА ЕЛЕВЕТРОМ
вміє 18 літ. Досвід непотрібний.
Головність до Супер. Hotel Martique
32nd St. & Broadway, N. Y. C.

ПОРТЕРА
Готель лабі, легка робота
в митні години 45 год. до супр.
HOTEL MARTIQUE
32nd ST. & BWAY, N. Y. C.

ПАЛИШЕРІВ І ФІНШЕРІВ при ви-
робках з дерева, першої класної робо-
ти, дуже добра оплата, 3 днів, 45 го-
дин тижня. Fred Gretsch, 60 Broad-
way, Brooklyn.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

ДОСВІДЕНИХ у митно начиння.
Приємні робітничі умовини і добра
оплата. Gateway Restaurant, Pennsylvania
Railroad, Newark, N. J.

SPRAYER при кошних меблях.
City Reed & Rattan Furniture, 421
West 28th St., N. Y. C.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

ПОРТЕРІВ
Апартамент гавз
KEW GARDEN
\$100 місячно
Tel. Cleveland 3-8852

ПОТРІБНО МУЖЧИН

ПЕКАРА ДО ПІСТОЧОК
Calbes Restaurant, 20 Hudson Place,
Hoboken, N. J. Tel. Hoboken 3-9652

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ОПЕРАТОРОК
Діточі сушні. Робота коло частей
і від шукки. Стаді праця
Добра платія; овертайм.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

МАЖОР
25 West 31 Street, N. Y. City
(4th fl.)

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ВЕЙТЕРОК до першорядного tea room
добра платія, добрі "tips"
Frances Constance Tea Room
40-11 Queens Blvd., L. I. City

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ШВАЧОК при кошних свєдрах, доба-
ра платія, постійна робота. Голо-
вність між 9—11. Alby Knitwear, 175
Wooster St., bet. Bleeker & Houston.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

Оперейторки, досвідченої при добрих
пакет-букс, котра може шити на
"high-post" і "flat Singer" машинах.
150-59 Hoover Ave., Jamaica. RE 9-5796

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

Дівчини до спіжарні і чистення
постино охочої до роботи. Платія
\$70 місячно на початок і лівше узде-
ржання. Головність: River Crest Sa-
natorium, Subway to Ditmars Ave.
Station, Astoria, L. I.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ДИВЧАТ—ЖІНОК
STOFFER'S
РЕСТАВРАЦІЯ
Кухарів, пекарів і помічн.
SERVICE PARTNERS
МІТИ-НАЧИННЯ
ЧИСТИТИ
ВЕЙТЕРЕСІС
ГОУБЕСІС
Будучність для заслужених
Іску і уніформи даемо
Неділі і свята вільні
Emp. Dept. Денно 10—6, суб. 9—пол.
346 Lexington Ave. (40th N. Y.)
1. поверх вгору.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ДИВЧАТ І ЖІНОК
Легка фабрична праця 5 днів тижня
Суботи вільні
Baute Mr. Simon
MOJUD HOSIERY CO.
36-20 33rd Street, L. I. City

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

FORELADY
ВІНЯТКОВА НАГОДА НА ПО-
САДУ ДЛЯ ДОСВІДЧЕНОГО НА-
СТАВНИЦІ. ЗІДНОГО ЗАРАДКУ-
НАТИ 35. ЖІНКАМИ, ЩО ЧИ-
СТІТЬ ВЕЧЕРАМИ В ВЕЛИКИХ
ОФІСОВИХ БУДИНКАХ.
\$35, НА ПОЧАТОК
Пишіть про всі подробиці англій-
ською мовою до:
C. A. A., c/o SVOBODA
Box 346, Jersey City, N. J.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ДИВЧАТ
що мають деякий досвід на машинах
до шиття. \$20 на 35 год. в часі науки.
Скорий аванс. **RENEE FRACKS**, 32-27
103rd St., Corona, L. I.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ГОТЕЛЕВИХ РОБИТНИКІВ
Чембермейдс.
Вейтерес на день або на ніч.
Оперейторів елевєтрома.
Пенетрї мумен.
Головність в "Time keeper"
HOTEL EDISON
223 West 46th Street, N. Y. C.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

МЕХАНІКІВ
ЧЕЛЯДНИКІВ
ПОВИЧНИКІВ
КЛІНЕРІВ
ВОШЕРІВ
На день, або на ніч, овертайм,
платні відпочити. Пажна індустрія.
NORTH SHORE BUS CO.
134-25 35th Ave., Flushing, L. I.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

ПОРТЕРІВ—3, стала посада, до пер-
шої класи апартамент гавзу. Неділі
вільні. Не тяжка робота, добра на-
года для певних людей. **Flagg Court**,
7200 Ridge Blvd., Brooklyn.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

РОБИТНИКІВ—стала робота; важка
індустрія; добра платія; Головність
Soap Works, 125 Chapel St.,
Newark, N. J.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

ЕЛЕВЕТРОМ ОПЕРАТОРИВ
Досвідчених, до \$25.50
Головність від 10 рано до 4 поноді.
Hotel Ansonia, 73rd St. & B'way

ПОТРІБНО МУЖЧИН

COUNTERMEN досвідчених при саза-
тах і сєвічах. Gateway Restaurant,
Pennsylvania Railroad, Newark N. J.

ВІДАЮТЬ ЧЕСТЬ ПОКИННОМУ ДИПЛОМАТОВИ.—Військо й урядники беруть участь у похороні Мануєла Фрейра, посла південно-американської республіки Перуві, що помер недавно в Вашингтоні. Тіло вивезено наперед на богослуження до католицької катедри, а потім на дворєць для висилки до рідного краю.

ОСНОВНА АНГЛІЙЩИНА

Останніми часами амери-
канські й англійські газети
принесли кілька разів вістки
про користи, які може дати
людству вживання „основної
англійської мови" — „бейзик
Інгліш". П' захилювали для
населення окупованих альян-
тами країн, якому трудно зго-
воритись з американськими і
бритійськими войками, а та-
кож для поширення знання ан-
глійської мови по усьому світі.
Це, на думку рижних писателів,
наблизить народи до себе і
доведе до кращого порозумін-
ня між ними.

Ще кільканацять літ тому
два англійські професори мо-
вовнаства помітили, що для
щоденного життя треба зна-
ти усього 850 англійських слів.
Ними вона зможе сказати все,
що необхідне для порозумін-
ня з іншими людьми у звязку
з ридинним, домашнім, това-
риським, а навіть у великій
мірі громадським життям. Ан-
глійський прем'єр, Вінстон
Черчил, підчас свого останнєго
побуту в Америці загадав
„основу англійщину" в про-
мові в Гарвардському універ-
ситеті і передбачував для неї
велику будущність.

Основна англійщина, це не
яксь нова чи штучна мова,
як „воляп'їк" або „есперанто".
Це є звичайна англійська мова,
а властиво основна частина
цієї мови, обмежена до 850
слів. Хто шукає за якимось
трудним словом в англійсько-
му словарі, той звичайно най-
де, що це слово пояснено там
нескладними англійськими сло-
вами, що описують значіння
менше зрозумілого вислову.
Ці складні слова складають
„основу англійщину".

С. К. Огден і професор Ай-
вор А. Ричардс з Гарвардсько-
го університету зложили слов-
ник „основної англійщину". В
ньому усього 850 слів. З того
600 слів це іменники, такі як
чоловік, жінка, кінь, дорога,
хата і т. п. Сто п'ядеять слів
окреслюють ті іменники та по-
дають їх прикмети: великий,
довгий, білий, повільний і т. д.
Вісімнацять слів — дієслів
— кажуть, що ті іменники
роблять — ідуть, стоять, діста-
ють, перешкоджують, чи по-
магають. Решта, це слова, що

вказують на відношення між
повищеними словами: до, від,
вгору, вниз, і, або, тут, там,
про, користи, які може дати
людству вживання „основної
англійської мови" — „бейзик
Інгліш". П' захилювали для
населення окупованих альян-
тами країн, якому трудно зго-
воритись з американськими і
бритійськими войками, а та-
кож для поширення знання ан-
глійської мови по усьому світі.
Це, на думку рижних писателів,
наблизить народи до себе і
доведе до кращого порозумін-
ня між ними.

Користей з „основної ан-
глійщину" багата. Вона цілком
вистачає для щоденного
порозуміння населення, яке
говорить іншою мовою, з при-
шельцями, що говорять по-
англійськи. З самоучком „о-
сновної англійщину" на своїй
мові грамотний не-англєць
зможе в дуже короткому часі
навчитись, як розмовляти з
англїємцем чи американцем. О-
чевидно ці останні мусять та-
кож мати деяке поняття про
основу англїїщину і не жи-
вати складних слів.

То-
му, що „основа англїї-
щину" не є штучною мовою,
вона надається дуже добре для
початкового навчання англїї-
ської мови. Хто опанує основ-
ну англїїщину, тому вже дуже
легко „набувати" цю мову апи-
ні. Йому прийдеться тільки
довити більше слів і пізна-
ти точніше граматичні прави-
ла мови.

„Основну англїїщину" при-
ймають щораз частіше як пер-
ший крок у навчанні англїї-
ської мови. Канадійські фран-
цузи у провінції Квебек вжи-
вають її у початкових курсах
англїїської мови у своїх шко-
лах. Деякі американські курси
для імігрантів найшли „осно-
ву англїїщину" дуже поміч-
ною при навчанні мови. А й
багато окремих осіб, що самі
відчували недостачі своєї ан-
глїїщину, найшли в „основній
англїїщину" цінний дорого-
вказ, як правильно вживати
тих слів, що вони їх вже зна-
ли, та як помагати собі цими
словами майже у всіх обстав-
нах щоденного життя.

Загальна Рада — ФЛІС

ПОЛЬСЬКІ РОБИТНИКИ
В НІМЕЧЧИНІ.
(ОНА). — Прибувшій до
Швеції польський воєнний бі-
женець оповідає, що в Німеч-
чині тепер знаходиться біля два
мільони польських робітників

зброю. Кожний німецький уря-
донець у Франції тепер носить
револьвер, а французьких
квітлівнів стереже нацистська
поліція.

Контрольована німцями фран-
цузька радіовисилня в Пари-
жі передала недавно апаель до
французького народу, в яком
радіопромоєць благов, щоби
французи не важились пома-
гати алянтським парашути-
стам і авіаторам, які блукають
по Франції, бо як кого німці
прилапають, то буде караній
за зраду держави. Повернувші
з Франції швейцарські грома-
дяни говорять, що французи
радо витають і помагають
жидівським втікачам, алянтсь-
ким войкам, яким властьєся
втекти з німецького полову і
тим алянтським авіаторам,
що їх німці зістрілять на фран-
цузькій території.

Французьке населення зов-
сім не дивиться на погрози і
перестороги окупантів, що до-
помога і переховок алянтсь-
ких войків уважється держав-
ною зрадою і замість репорту-
вати появу чужинця до німець-
кої поліції, французи рятують
алянтських войків і перетри-
мують їх дома цілими тиж-
нями.

ДАРЮМ

ВИШЛЕМО КОЖНОМУ ЗРАЗОК
(SAMPLE)
КАРПАТСЬКОГО ЧАЮ
з найліпшого гірського злля, на
недомоганні жовдзиді, печінки і
лирок. Велика пачка коштує 50¢.

● ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ, природне
средство припроучають тим, що
терплять на впертий кашель, біль
горла і зидуку. Пачка коштує 50¢.

● ЗІЛЛЯ НА БОЛОЧНІ НОГИ.
Дуже помічне. Як його уживати,
надруковано на пакєт. Велика пач-
ка 50¢.

● МІШАНИ КОРИНИ, на не-
страйність, брак аленгту, варні.
Добре також на запах до горляки.
Пачка 50¢.

Маємо всілякі лічаччі злля, ди-
сти, пив, кору, ягоди, коринні,
ладан, живицю і т. д.

Заможалення посилайте на адресу:
UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4th St., New York, N. Y.

FRANCEZKI VIBIVAYUT NASHISTV.
(ОНА). — З Франції доно-
сять, що німецька влада живе
в постійному страху. Кажуть,
що нема одного дня, щоб
французи десь не забрали ні-
мецького жандарма, поліца
або урядовця. Німецька війсь-
кова команда збільшила міс-
цеві гарнізони війська і при-
казала німецьким урядовцям
по малих містах носити пальну

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ
ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК.
ШКІРСІ, НЕРВОВІ І ШЛУМКОВІ НЕДУГИ Гемороїди
й інші виходові забурення, Ниркові й Міхурові забу-
рення, Біль у кишках, Шлунок і внутрішнє забуре-
нення, хронічні болі, пухлику, зєзє, нервовє ослаб-
лення, ревматизм і звалення жил. Лікуємо ЧОЛОВІКІВ
і ЖІНОК методами метедами з скорєго пілгою.
Лучи Ексє екзамінаци крові і мочи, застрївнї, коли
вказанє. Вєї хронічні недуги лікуємо науковє.
ОПЛАТА УМІРКОВАНА. — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ \$2
DR. ZINS (28-літнє заведенє)
110 EAST 16th STREET (Union Square) NEW YORK, N. Y.
Шоденно від 9 г. рано до 7 г. вєчї. У недїлі від 9 г. рано до 2 г. попл.

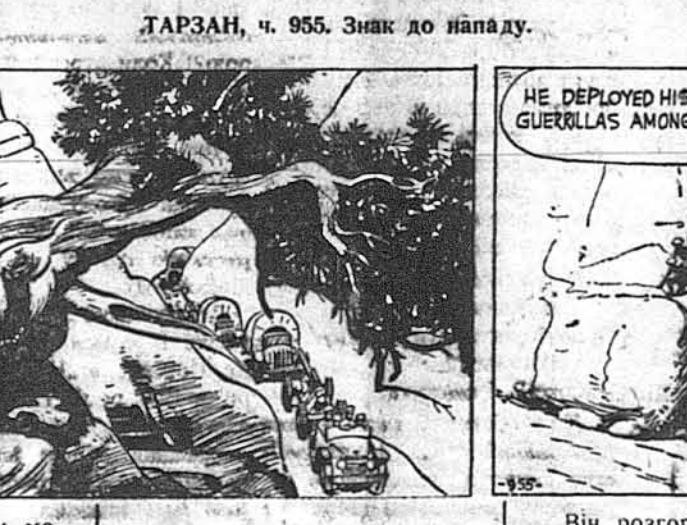
ДАЛЕКО МЕНШЕ
Цє щира правда, що наша услуга коштує да-
леко менше, ніж переєчна людина є встанї за-
платити. Цє річ природна, що хто бажає якоєє
спеціальній услуги, той наїдється спеціальних
коштів на ту услугу.

Але кожна родина може домогатиєся від нас
услуг, і не платити нікоєєбудє спеціальних кош-
тів. Наші услуги є мінімальні і є встанї задово-
лити всілякі людські домогатиєня.

STEPHEN J. JEWISIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne.
Phone: VErgen 4-5989 BAYonne 3-0540

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
121 MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАїнський ПОГРЕБНИК
Занимаєсь похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CRAFTS:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEtro 8-8577

Тараан пригляддєвсє, як мо-
торизованій відділ ворога спи-
навсє по гірській дорозі.

Потім у добре обдуманий
мент він дав сигнал до першої
фази нападу.

Він розгорнув своїх парти-
занів між скалами.

Тараан пригляддєвсє, як мо-
торизованій відділ ворога спи-
навсє по гірській дорозі.

ПРОТОКОЛ З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ ВІД 6-го ДО 10-го
БЕРЕЗНЯ 1944 РОКУ В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

У 50-літню річницю заложення Українського Народного Союзу зібрався головний уряд на річне засідання, в поєднок 6. березня, в годині 10. рано, для зложення звітів про працю за 1943 рік, та намічення планів праці на рік бжучий. Народи тривали п'ять днів, а проводили ними по черзі головний президент М. Мурашко, заступник й заступниця головного президента, Г. Герман й Марія Малевич. У нарадах брали участь такі головні урядники: М. Мурашко, Г. Герман, Марія Малевич, Д. Галичина, Р. Слободян, Д. Капітула, д-р В. Галан, д-р А. Т. Кібзей, Р. Смука, С. Куропася, П. Дуда, С. Слободян, Т. Шпікула, В. Дідик, Геновефа Зепко, М. Давискиба, Д. Шмагала, Юлія Баволяк. Не були присутні на зборах радні І. Романишин й А. Шумейка, які служать при збройних силах нашої держави, та радний Е. Ляхович, який не міг дістати звільнення від праці при военній продукції.

Головний президент відкрив наради словами:

Шановні Головні Урядники й Урядники!

Вітаю Вас у 50-літні роковини Українського Народного Союзу. Роковини, якими всі радіємо й в яких наші думки будуть зосереджені біля того пропам'ятного дня, коли американські українці „Союз“ заклали, і коли Бога просили, щоб поблагословив їхні добрі наміри і додав їм сили та витривалості до праці. А була це тоді важка праця. Така, що вимагала від кожного дійсної посвяти, труду і жертв, що заставляла всіх ревно дбати про те, щоб „Союз“ існував і розвивався.

В 50-літні роковини глядять Український Народний Союз з гордістю на вислід такої праці. Скріпленій великим досвідом, загартований ріжними ударами, вступає він цього року в друге пів століття своєї діяльності. В тій його діяльності ми всі матимемо велику честь і обов'язок дальше поширювати цю Союзову ідею, яка об'єднувала нас усіх упродовж минулого пів століття і помагала нам здійснювати те, щоби ми, як казав Шевченко, й матеріальним добром були так багаті, як моральним сердечним привабом.

Сподію, як нам усім не осягнути, ми вже намітили в нашій відозві до відділових урядників і членів. Поможім їм це все в ювілейному році виконати.

Отсим відкриваю засідання і прошу пошанувати пам'ять оснудателів У. Н. Союзу, померших його членів і тих членів, котрі служать у збройних силах, повстанням з місць. Головні урядники повставали на хвилину з місць, а опісля головний секретар відчитав програму наради, що складалась з таких точок: Звіти головного президента М. Мурашка, заступника головного президента Г. Германа, заступниці головного президента Марії Малевич, головного секретаря Д. Галичина, головного касієра Р. Слободяна, головної контрольної комісії в складі Д. Капітули, д-ра В. Галана, д-ра А. Т. Кібзей, Р. Смука й С. Куропася, та звіти головних радних П. Дуди, С. Слободяна, І. Романишина, Т. Шпікули, В. Дідика, Геновефи Зепко, М. Давискиби, Е. Ляховича, А. Шумейка, Д. Шмагала й Юлії Баволяк; дискусії над звітами; внесення і ухвали.

Прочитану головним секретарем програму наради прийнято односторонно на внесення радного М. Давискиби, попере радним Т. Шпікулою.

Тоді приступлено до зложення звітів. За винятком звітів І. Романишина, А. Шумейка й Е. Ляховича, які були прислані на збори й відчитані головним секретарем всі інші головні урядники здавали свої звіти усно.

Першим з черги був звіт головного президента.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА, М. МУРАШКА,

за час від 1. січня до 31. грудня 1943 року.

Активність Українського Народного Союзу, його відділів і членів, на домашньому фронті для воєнних зусиль Америки; інвестування Союзного майна; продаж власних реальностей; вимагання, щоб моргеджові довжинки сплачували умовлені рати й проценти від позичок, а також міські податки; уділовання нових моргеджів; оцінка власних реальностей; спис членів У. Н. Союзу, котрі служать у збройних силах; посилення організаційної праці у 50-літньому ювілейному році У. Н. Союзу; видання ювілейної книжки — це були ті справи, які ми обговорювали на минулому річному засіданні, і які езекутивний комітет виконав згідно зо статутом і Вашими рішеннями й директивами так:

Інвестував в американських державних воєнних бондах \$500,000, в канадійських бондах п'ятої воєнної позички \$25,000, а в бондах Публік Ютилити \$148,241.25. Передав також жертви від У. Н. Союзу \$1,000 на Американський Червоний Хрест і \$500.00 на Краєвий Воєнний Фонд.

Уділив при продажі власних реальностей У. Н. Союзу 3 моргеджі на суму \$74,300.00 і один новий моргедж в сумі \$4,000 на Дім Союзних відділів у Шікаго.

Продав у минулому році 5 реальностей У. Н. Союзу, за які одержано \$98,969.00, а на яких було інвестовано майна \$113,792.28. Нової оцінки реальностей У. Н. Союзу езекутивний комітет не робив, бо при продажі переконався, що властива вартість осталих реальностей для продажі є приблизно така, яка є на книжках У. Н. Союзу з кінцем грудня 1943 року.

Перебрав на власність У. Н. Союзу 2 реальности, на яких

організація має інвестицій \$6,140.00. Як у попередніх роках так і в минулому році езекутивний комітет робив старання про знижку податків на реальностях і обнизив їх на \$5,731.44. Одержав повну сплату \$60,092.86 з тих бондів, котрі в минулому році були відкликані Публік Ютилити компаніями, або яких речинець сплати вишгов у 1943 році. Від усіх бондових інвестицій У. Н. Союз одержав усі проценти, що йому належались за минулий рік.

Загальне майно У. Н. Союзу, включно з фондами Сиротинця й Ядловського, виносило з кінцем 1943 року \$7,322,189.37. Отже виносило \$473,758.28 більше, як у 1942 році. Розміщене воно так: готівка 10.07% Американські Державні, Стейтві, Повітові, Міські, Публік Ютилити й Канадійські Домініяльні бонди 56.22%; моргеджі 14.94%; реальности 11.54%; членські позички 7.10%; друкарня, книгарня й інше 0.13%. Як порівняти це розміщення Союзного майна з 1942 роком, то побачимо, що в 1943 році езекутивний комітет збільдив бондові інвестиції на 5%; готівку на 2.15%; а зменшив моргеджові інвестиції 2.9%; членські позички 1.05% і реальности на 3.14%.

Загальне число членів, повнолітніх і дітей, збільшено в 1943 році на 1,558. Отже на 610 більше як у 1942 році. Цей прирост нових членів треба завдячити активності тих урядників, членів і організаторів, котрі не забувають своїх організаційних обов'язків, а завжди їх ревно виконують. Цей півтора-тисячний зріст нових членів у минулому році й активність тих урядників, членів і організаторів, що їх до Союзу приєднали, повинні заохотити всіх до праці. Головно в тому році, який є ювілейним роком У. Н. Союзу.

Повинні заохотити в цьому році всіх до такої праці, яка буде найкращою пам'яткою для У. Н. Союзу і для кожного урядника, члена й організатора. Кожен відділ вже одержав призначену квоту і знає скільки має в ювілейному році приєднати нових членів. Призначена квота така, що кожний відділ може її виконати. Пам'ятаймо, що приєднанням якнайбільшого числа нових членів у ювілейному році ми гідно пошануємо У. Н. Союз і покажемо нашу організаційну єдність, посвату і витривалість. Збудуємо його більшим і сильнішим. Причинимось до того, що він зможе успішніше помагати розбудові нашої організаційної й громадського життя в Америці, а многострадальному українському народові у боротьбі за волю.

На домашньому фронті для воєнних зусиль У. Н. Союз, його відділи й члени, також збільшили активність працею, купуванням лиш конче потрібних річей і вкладанням грошей у воєнні бонди. Виказують це звітлення, що їх присилають до головної канцелярії відділові урядники про те, як вони й члени працюють для вигри війни, і як жертвують на всі американські воєнні цілі, що помагають краєві виграти війну. Стараймося й дальше помагати їм нашою неперивною працею і ще більшими жертвами, щоб якнайвидше здобути повну перемогу над ворогами нацистами й японцями і допомогти нашим синам, мужам, братам і членам У. Н. Союзу, воюючим якнайскорше вернутись домів зі славою побіди.

Виконуючи постанову Головного Уряду, щоб зібрати спис тих членів, котрі служать у збройних силах, я вислав у минулому році до всіх відділів відповідні листи для зібрання такого спису. З одержаних лист від 319 відділів, присланих до головної канцелярії до кінця лютого 1944 року, обчислення виказує, що у збройних силах Америки служить 3,662 членів У. Н. Союзу, а в збройних силах Канади 35 членів. Отже у збройних силах Америки й Канади служить 3,697 усіх членів У. Н. Союзу. З них є 1,082 корпоралс і сарджентс, 189 лютенантс, кептанс і мейджорс, 61 е відзначених за героїства, а 19 віддали вже своє життя за Америку і свободу для нас усіх.

Зібрання матеріалів і зредаговання ювілейної книжки У. Н. Союзу, знагоди його 50-літнього ювілею, езекутивний комітет доручив редакторові д-р Л. Мишузі. Книжка вже набрана і готова до друку. Про інші видання англійською мовою, які ухвалено видати в ювілейному році, предложить вам звіт вибраний до цього комітету.

Згідно з ухвалою Головного Уряду управляв я в минулому році видавництвом „Свобода“, якого прихід від 1. січня до 31. грудня 1943 року був такий:

Готівка з 1942 року	\$ 4,878.95
Передплата від членів У. Н. Союзу	50,340.00
Передплата від читачів	3,304.27
Кольпортаж	233.36
З продажі книжок, карток і календарів	2,769.14
Оголошення	4,922.45
Друкарські роботи	6,177.19
Ювілейний дар „Свободі“	363.50
Зворот від У. Н. Союзу за електрику і газ	288.00
Ріжні звороти, премії і дивіденди	152.39
Зі змін адрес	37.05
За старий папір	22.28
Рекорди	13.13

Разом \$73,501.71

Продажний опуст 54.66

Чистий прихід \$73,447.05

РОЗХІД:

Платня робітників і редакторів	\$32,611.21
Платня кореспондентів	1,737.00
Поштові видатки	4,742.09
Папір та інші матеріали	9,433.18
Рент У. Н. Союзові	7,500.00
Телефон	342.99
Електрика й газ	1,340.75
Книжки	556.39
Канцелярські видатки за приряди, журнали, часописи й жертви	457.13
Друкарські приряди і нові частини до машин	859.45
Асекурація	434.89
Федеральне й стейтове забезпечення робітників	1,877.94
Купно нових машин	1,609.75
Ріжні дрібні видатки: повісти, накривала на машини та інше	333.35
Комісове від оголошень	157.45
Кошти подорожі (В. Л.)	13.00
Поштова скринка	16.00
Разом	\$64,022.57
Купний опуст	58.20
Вложений федеральний і стейтовий податок робітників, що є вчислений у загальній сумі платні робітників і редакторів	1,289.76

Чистий розхід \$62,674.61

ПОВТОРЕННЯ:

Прихід	\$73,447.05	Готівка в банку	\$10,764.23
Розхід	62,674.61	Готівка на руках	8.21
Разом	\$10,772.44	Разом	\$10,772.44

Справа У. Н. Союзу й „Свободи” з Видавничою Компанією Гарпер енд Бродерс і авторами книжки „Саботаж” Алберт Кан і Майкел Сейерс:

Про цю справу я вже згадував на минулому річному засіданні. Правну підставу проти видання й продажу видавцями й авторами книжки, як також і жадання від них відклику на підставі, що 5-тий розділ книжки „Саботаж”, а також натяки в ній проти У. Н. Союзу й „Свободи”, є неправдиві, вяснив нам на тімже самім засіданні Союзний адвокат Джан Дривин, якому езекутивний комітет передав цю справу.

Від 30. жовтня 1942 року до 20. травня 1943 року було в цій справі між адвокатами У. Н. Союзу, адвокатом Видавничої Компанії Гарпер енд Бродерс і адвокатом авторів Алберт Кан і Майкел Сейерс, багато нарад і доходжень. Забрали вони так багато часу тому, що автори, не могучи доказати неправди, яку написали, через довгий час проволікали підписання ними відклику.

Вкінці, коли У. Н. Союз загрозив видавцям і авторам, що як вони не сповнять його домагання, то У. Н. Союз шукатиме відшкодування й карі правними способами, які закон забезпечує, Видавничою Компанією Гарпер енд Бродерс і автори Алберт Кан і Майкел Сейерс підписали відклик, в якому заявили, що по „дбайливій провірці фактів” у них нема оправдання на те, чому У. Н. Союз, „Свобода” та д-р Л. Мишуга мали бути згадувані в 5-тім розділі згаданої книжки.

Жадання У. Н. Союзу і відклик видавців і авторів проголошено в „Свободі” англійською мовою 4-го червня 1943 р. Цей відклик розіслано також американським і українським часописам, багатьом різним урядовим особам, письменникам, газетним колумністам, радіовим коментаторам, публічним і шкільним бібліотекам, щоб вони, і ті, що читатимуть цей відклик, могли пізнати написану в 5-тім розділі згаданої книжки неправду.

Жалую, що, з причин від мене незалежних, не можу в цьому звіті подати імен тих українських клеветників, котрі проти У. Н. Союзу, „Свободи”, урядників і редакторів, вдумували й вдумують з особистої ненависти та наказу тих, кому ці клеветники служать, різні брехні. Зроблю це в відповідний час, щоб члени У. Н. Союзу і читачі „Свободи” знали, хто є ці клеветники.

Закінчуючи свій звіт, дякую всім за щирю співпрацю і прошу в цьому ювілейному і передконвенційному році старатися приєднати якнайбільше нових членів і таким чином пошанувати 50-літній ювілей Українського Народного Союзу.

ЗВІТ ЗАСТУПНИКА ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА
Г. ГЕРМАНА.

ВПоважаний Пане Предсіднику і Головні Урядники!

Мій звіт буде короткий, бо обставини, що існували в моїй околиці в попередньому році, багато не змінилися. Застій в організаційному житті продовжується до цієї ступені, що неможливо стягнути відділових урядників до окружних зборів. Молодь пішла до війська або виїхала туди, де є праця. Майже кожна українська родина має когось в збройних силах нашої держави. На щастя, відділи в моїй окрузі мають совісних урядників, що вдержують свої відділи при житті, а принагідно приєднують дітей до організації.

Дня 21-го березня я відвідав відділи чч. 29 і 319 в Нантикок, Па. в часі їхніх місячних зборів, де по короткім рефераті в справах нашої організації я відповідав на поставлені запити. Тому, що відділи в моїй околиці сходяться на збори рідко, я старався відвідати відділових урядників.

В квітні 1943 р. я полагодив справу з представником від бюро Совшел Секюрті для відділів 157, 169, 278, і 282.

Дня 10-го квітня я скликав окружні збори в Вилкс-Бері. Приявні урядники заявили за відновленням праці Окружного Комітету по новім році, коли прийде пора на святкування Золотого Ювілею У. Н. Союзу.

Дня 11-го липня я брав участь в річному празнику відділу ч. 223 в Вилкс-Бері, де й виголосив відповідний реферат.

Я був приявний на всіх засіданнях головного езекутивного комітету.

На останнім річному засіданні мені поставлено запит, чому я не подав в моїм звіті, як ставитися до спортової справи в майбутньому. Уважаю, що правильною була постановою річного засідання, уділовати поміч там, де молодь має змогу створити спортовий кружок. Всі запомогові організації обкроїли спортову акцію до крайної міри з цієї причини, що хлопців беруть до війська в 18-му році життя. Це зміниться, коли війна скінчиться, і коли молодь верне домів, та застане безробіття, і коли кожний буде забезпечений в державній асекурації. Тоді, на мою думку, треба буде розвинути спорт на більші розміри як колись, щоб задержати молодь в У. Н. Союзі. На кінець згадаю, що спортова дружина в Філадельфії являється одинокою, що продовжує свою активність, і за це належить їй признання і похвала.

ЗВІТ ЗАСТУПНИЦІ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА
МАРІ МАЛЄВИЧ.

Шановні Головні Урядники У. Н. Союзу!

У тім році, так як і в минулім, кожний Союзний урядник допомагав, як міг, у всяких воєнних змаганнях нашої держави, і рівночасно старався про розвій У. Н. Союзу.

Хотя під цю пору майже кожний горожанин нашого краю напружує свої сили, щоб якнайкраще виграти війну, то від урядника або передовика якоїсь організації вимагається дещо більше праці, як від рядового члена. І це так повинно бути, бо урядник повинен бути активнішим та давати приклад іншим у такій праці.

Тому й цьогорічний мій звіт починається від моєї праці для воєнних змагань.

На 28. серпня пітсбурська околиця святкувала іменування або хрещення бомбовика, на котрий пітсбурські українці закупили бондів за суму \$360,000. У цій сумі є і \$25,000 від У. Н. Союзу. Я брала активну участь при продажі бондів і стемпсів в українській будці та у всій загальній кампанії.

На згаданім святі я репрезентувала У. Н. Союз відповідною промовою. Також була я головою українського комітету при збірці на допомогу Червоному Хрестові.

У справі четвертої воєнної позички промовляла я на кількох відділових мітінгах, і де тільки я мала нагоду, то заохочувала наших людей до купна цих бондів.

На 7. лютого 1943 р., з припоручення гол. предсідника, їздила я на ювілей 134 відділу У. Н. Союзу та виголосила там ювілейний реферат.

21. листопаду була я запрошена 4. відділами з Карнегі, Па. на 40-літній ювілей їх громади. В імені У. Н. Союзу я виголосила промову та заохочувала молодіж ставати в ряди Союзу.

28. листопаду скликала я загальні організаційні збори пітсбурської округи. На цих зборах було репрезентованих 26 відділів, а також був приявний гол. секретар Д. Галичин. Секретар Галичин в своїй промові дав багато корисних пояснень, з чого відділові урядники були дуже вдоволені. Того самого вечора їздили ми також і до Карнегі, Па, щоб взяти участь в листопадовім святі, а при цій нагоді п. Галичин виголосив святочний реферат, та зробив добру рекламу Союзу.

Наша округа приготується до 50-літнього ювілею У. Н. Союзу, і я відбула вже кілька нарад з ювілейним комітетом.

Пітсбурська околиця пописалась в 1943-р. досить добре, бо як сказав секр. Галичин в своїй промові, на організаційних зборах 28. листопаду, то ця округа здобула 764 нових членів. Заслуга в тім нашого організатора п. Білецького, а також деяких секретарів, котрих навіть ставиться за примір другим в редакційних статтях „Свободи”.

Якихнебудь непорозумінь в цьому році не було в нашій окрузі й за це я вдячна всім членам і відділовим урядникам, що працюють в повній згоді.

В 1943 р. відбули ми 3 езекутивні засідання, а саме, 30. липня, 23. жовтня і 28. грудня. Звіти з цих нарад були поміщені в „Свободі” у відповідний часі.

На тім кінчу мій звіт.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ Д. ГАЛИЧИНА ЗА 1943 РІК.

На річному засіданні головного уряду У. Н. Союзу з березня 1943 року ухвалено, щоб з рамени головної канцелярії У. Н. Союзу пороблено відповідні кроки щодо підготовки цієї праці, яка повинна бути виконана в ювілейному році У. Н. Союзу, що припадає на цей 1944 рік. Бо саме цього року минає 50 років від того часу, як на американській землі зродилась серед української іміграції велика ідея. Як кожна нову добу творять ці ідеї, які в дану добу родяться, так і нову добу в історії української іміграції започаткувала власне ця ідея, яка зродилась на американській землі 22. лютого 1894 року, — ідея оснування Українського Народного Союзу. Бо з оснуванням Союзу американські українці започаткували справді нову добу в своїому існуванні — добу, яка була позначена великою працею над освідомленням нашої іміграції під культурним, національним і економічним оглядом — добу, якої гаслом було зорганізування американських українців в одну сильну, велику родину, свідому своїх завдань супроти нашого громадського життя в Америці, а також супроти того українського народу, з якого ця іміграція вийшла.

Несвідомість, байдужність, душевна темрява, неграмотність царювали тоді серед української іміграції. Американські українці були тоді розпорошені, незорганізовані. Вони були навіть без імені. Їх називано різними назвами, а тільки не українцями. Вони не мали ніякої своєї організації, що могла була стати в обороні їх життєвих прав. З цієї неорганізованости користали тільки вороги, оті самі, що колись в старім краю баламутили наших людей москвофільством та польонофільством. Вони й тут старались ширити ту саму баламуту та втягати українських імігрантів до своїх товариств.

Ось у такім то часі знаходяться одиниці зо завзяттям, рішучістю, витривалістю та розумінням цього незавидного

тодішнього положення української іміграції, які беруть на себе обов'язок вивести цю іміграцію з цієї душевної темряви та вказати їй шлях до поступу, до кращого завтра. Вони здавали собі добре справу з того, що змагання до поступу, до піднесення культурного, соціального й національного рівня українського імігранта може іти тільки шляхом організованості, шляхом створення власної організації. І таку організацію вони творять, організацію, яка проіснувала вже 50 років, а якої Золотий Ювілей ми цього року обходимо.

Згадую про ці початки закладання У. Н. Союзу, бо знаючи як слід, серед яких обставин творився цей Союз, ми тоді доперва зможемо належно оцінити цю велику подію, якою являється для нас Золотий Ювілей нашої організації.

Оцінити належно цю подію, це значить виконати в цьому ювілейному році таку працю, яка своїм змістом виявлялаб наше розуміння ваги тих великих заслуг, якими встелений 50-літній шлях У. Н. Союзу. А яка ця праця повинна бути, то про те я зазначив у цій відозві з рамени головного уряду У. Н. Союзу, що була проголошена в офіційнім органі У. Н. Союзу, дня 31 грудня 1943 року. Про ту працю я згадував також у цих відозвах та листах, які я вислав до відділів у жовтні та листопаді минулого року. Згадував я, що не вистарчить, коли ми вшануємо Золотий Ювілей нашої організації навіть найбільше величавими святами, найкращими промовами, та добірними програмами. Бо до справжнього звеличення 50-літнього Союзного ювілею потрібно щось більше, як самих свят. Потрібно реальної праці, реальних здобутків, потрібно такої праці, якої вислідом булоб зміцнення У. Н. Союзу тисячами нових членів. Бо Союз працював для нас, для нашого добра вже 50 років, а тому за ним є і моральне право сподіватись від нас щирої праці для нього бодай впродовж одного року, в році його Золотого Ювілею. Тому беручись до праці в цьому ювілейному році памятаймо за цей факт, що Союз працював, старався і дбав за нас уже 50 років, бо памятаючи про те, для нас буде самозрозумілою ця мінімальна вимога, яку Союз ставить до нас тепер — вимога попрацювати для нього бодай цей один рік з подвоєною енергією, здійсним завзяттям та посвятою.

Ювілейна кампанія за приєднання нових членів почалась у листопаді. Перших два місяці кампанії виказали вправді живішу працю, як її виказували Союзовці в котрихнебудь інших місяцях минулого року, та однак не є ще вона такою, якої сподіється від нас Союз у своїому ювілейному році. Бо щоб сподівати ці сподівання Союзу, то потрібним є, щоб Союзовий загаль виказав у цьому ювілейному році значно більші зусилля в приєднанні нових членів.

Та все таки вже тепер є один відрадний факт, який виказує ювілейна кампанія в своїх перших початках. Це відрадне явище — це поширення Союзової праці на більше число відділів, та на більше число урядників і членів. Бо впродовж останніх двох чи трьох років нові ряди членів були вислідом праці головню кількох постійних організаторів та кількох активних відділових урядників. Від коли зачалась ювілейна кампанія, то в тому напрямі наступила зміна й то зміна на краще. До головню канцелярії присилають членські аплікації нових членів такі відділи й такі урядники, які роками не виказували ніякої організаційної праці. Показується, отже, що вже є відповідне число відділів, які зрозуміли вагу Золотого Ювілею Союзу і взялись до ювілейної праці, щоб у цьому році обдарити Союз відповідним ювілейним даром, а саме, аплікаціями нових членів. Тепер тільки потрібно, щоб усі відділи, щоб усі урядники й члени зрозуміли свій обов'язок супроти Союзу в такий спосіб, як це зрозуміли досі поодинокі відділи, а тоді успіх ювілейної кампанії буде вповні запевнений. Бо хоч цей ювілейний рік припав на час великої світової війни, бо хоч наша праця, всі наші зусилля і старання є тепер звернені головню до цих величезних воєнних зусиль нашої країни, яких потрібно до досягнення остаточної перемоги, то все таки серед наших щоденних обов'язків повинно знайти місце й час і на ту працю, яку ми маємо виконати супроти нашої організації. Правда, ця додаткова праця буде вимагати від нас може й деяких недоспаних ночей, може вона й обмежить ще більше наш час для спочинку, якого вже й тепер ми не маємо багато, то однак за великою і занадто важною є для нас подія 50-ліття нашого Союзу, щоб ми для нього не посвятили навіть і цього обмеженого часу, який остається для нашої розпорядимості. За 50-літню працю Союзу посвятим для нього один рік нашої праці охотно, щиро й беззастережно, бо лиш у такий спосіб ми зможемо бодай частинно віддячитись йому за ці великі й корисні діла, яких він доконав за час свого 50-літнього існування.

Якжеж представляється організаційна праця за минулий 1943 рік? Ця праця, подана в числах, була така:

Рух повнолітніх членів за 1943 рік:

З початком січня 1943 року було повнолітніх членів	30,639
У 1943 році: прийнято нових	1,711
прийнято наново	502
прийнято з переступними листами	270
прийнято з інших кляс	69
прийнято зо старого роду забезпечення	2
Разом	33,193
У році 1943: суспендовано	807
відійшли з переступними листами	253
відійшли до інших кляс	69
відійшли до нового роду забезпечення	2
відійшли зо зворотом у готівці	93
відійшли на безплатне продовження	12
відійшли на виплачене забезпечення	6
померли	291
Разом	1,533
Віднявши 1,533 від 33,193 дістанемо загальне число повнолітніх членів з кінцем грудня 1943 року	31,660

Повнолітні члени були забезпечені в таких клясах:

У старому роді забезпечення	318
В забезпеченні платнім по смерті з вкладками до 70 року життя	797
В забезпеченні платнім по смерті з вкладками впродовж 20 років	6,251
В забезпеченні платнім за життя з вкладками впродовж 20 років	3,533
У новім забезпеченні на ціле життя для нових членів	7,674
У новім забезпеченні на ціле життя для старих членів	13,087
Разом	31,660

Рух членів Молодечого Департаменту за 1943 рік:

З початком січня 1943 року було всіх дітей членів	9,863
У році 1943: прийнято нових	1,380
прийнято наново	199
прийнято з переступними листами	85
прийнято з інших кляс	69
Разом	11,596
У році 1943: суспендовано	566
відійшли з переступними листами	75
відійшли до повнолітніх членів	457
відійшли до інших кляс	58
відійшли на виплачене забезпечення	4
відійшли на безплатне продовження	4
відійшли зо зворотом у готівці	21
померли	11
Разом	1,196
Віднявши 1,196 від 11,596 дістанемо загальне число дітей членів з кінцем грудня 1943 року	10,400

Діти були забезпечені в таких клясах:

У клясі I. Молодечого Департаменту	4,958
У клясі II. Молодечого Департаменту	1,437
У клясі III. Молодечого Департаменту	2,152
У клясі 4P \$ 250 Молодечого Департаменту	25
У клясі 4P \$ 500 Молодечого Департаменту	778
У клясі 4P \$ 1000 Молодечого Департаменту	159
У клясі 5E \$ 250 Молодечого Департаменту	150
У клясі 5E \$ 500 Молодечого Департаменту	608
У клясі 5E \$ 1000 Молодечого Департаменту	133
Разом	10,400

Повищий членський рух виказує, що впродовж 1943 року прийнято разом нових дорослих членів і дітей 3,091. Між новими членами, в рубриці дорослих членів є вчислені також ці діти, які перейшли з Молодечого Департаменту до старших, а яких число вносило 457. Коли відняти це число від 3,091, то властиве число новозорганізованих старших членів і дітей буде вносити 2,634. Та хоч ми впродовж року зорганізували 2,634 члени, то однак це не значить, що наш загальний прибуток у членах вносив 2,634. Бо коли брати під увагу, що з кінцем 1942 року було всіх старших членів і дітей 40,502, а з кінцем 1943 року число всіх забезпечених вносило 42,060, то загальний приріст у членах вносив 1,558. Тимсамим, різниця між числом новозорганізованих членів, а властивим прибутком у членах, є 1,076. Ця різниця походить з того, що впродовж року померло 302 дорослих членів і дітей, 114 відійшли зо зворотом у готівці, 26 на безплатне продовження та виплачене забезпечення, а решту, це є 634 втрачено через суспензу.

Рух членів за 1943 рік виказує деякі додатні сторони, коли його порівнювати з рухом членів з попередніх років. Для порівняння возьмим під увагу роки 1941, 1942 і 1943, значить, ці роки, в яких наша організаційна праця велася вже серед цих обставин, що їх створила теперішня війна. Наприклад, порівняння щодо загального прибутку в членах представляється так: У році 1941 приріст у членах вносив 1,387, в 1942 році 948, в 1943 році 1,558. Знов порівнюючи число суспендованих членів у цих самих роках, знайдемо, що в 1941 році всіх суспендованих було 2,596, в 1942 році 1,935, а в 1943 році 1,373. Є ще одно порівняння, на яке треба звернути увагу. Як відомо, то діти, що переходять з Молодечого Департаменту до старших, дістають при переході відповідний кредит на заплату вкладок між старшими членами. У минулих роках річні звіти виказували, що звичайно 25 відсотків з цих членів, що переходили до старших, лишали організацію, як тільки скінчився їх кредит. В останніх трьох роках цей відсоток зменшився, але все таки в 1941 році він вносив іще 15 відсотків, а вже в роках 1942 і 1943 тільки 5 відсотків.

Вище подані порівняння щодо загального прибутку в членах, та щодо числа суспендованих членів, виказують значний поступ в організаційній праці відділів нашої організації. Зокрема, в 1943 році ця організаційна праця видала таки гарні успіхи. Ці успіхи проявляються в двох напрямках. З одної сторони, ми придбали більше нових членів, як це було в попередніх двох роках, а з другої, ми знов зменшили значно суспензу членів. А це найважливіше. Бо розвиток такої організації, як Союз, залежить саме від того, щоб кожного місяця, кожного року ми могли виказувати якнайбільше число нових членів, а в тому самому часі якнайменше число членів суспендованих.

І це є дійсно відрадне явище, що не зважаючи на те, що головна наша увага, в теперішніх воєнних часах є звернена й присвячена праці вкористь воєнних зусиль, ми потрапили, зокрема щодо зменшення числа суспендованих членів, виказати якраз тепер далеко кращі успіхи ніж колинебудь передтим. За цей успіх належить дійсне признання цим відділовим урядникам, які так запопадливо працювали над тим, щоб не допустити до суспензи своїх членів. Таксамо належить окреме признання цим організаторам і урядникам, які своєю працею доконали того, що ми могли виказати більший зріст у членстві, як це було в попередніх двох роках.

Треба тільки побажати, щоб цей зворот до кращого, який був видний впродовж 1943 року, зазначив себе ще виразніше саме впродовж цього ювілейного року У. Н. Союзу, так щоб з кінцем цього року ми могли, в порівнянні з станом членства в 1943 року, вказати не тільки значно більше число нових членів, але також іще менше число суспендованих членів, як це було в 1943 році.

Рух відділів за 1943 рік.

У 1943 році зорганізовано три нові відділи: ч. 391 і ч. 393 в Нью Йорку, Н. Й., і ч. 445 в Вінніпегу, Ман., Канада. Упродовж року розвизано відділи ч. 417 з Нью Йорку, Н. Й., і ч. 471 з Стейплетон, Н. Й., а членам цих відділів видано переступні листи. Знова 6 відділів злучились, а саме: від. 391 і 358 створили один відділ ч. 358 в Клівленді, О.; від. 397 і 455 створили один відділ ч. 455 в Нью Йорку, Н. Й.; від. 440 і 477 створили один відділ ч. 477 в Годсон, Н. Й. Маючи на увазі, що з початком 1943 року було всіх відділів 469, та беручи під увагу подані тут зміни щодо руху відділів упродовж року, з кінцем 1943 року було всіх відділів 467.

Організаційні поїздки.

Зогляду на воєнний час, наші відділи не відбували в 1943 році організаційних зборів чи інших Союзом підприємств так часто, як це бувало в мирних часах, тому, очевидно, й організаційних поїздок було мало. На 30. січня був я в Філадельфії, Па. на Союзом вічу, 30. і 31. травня на організаційних зборах в Янгстаун і Клівленд, О. 29. серпня на Союзом зборах у Савтпорт, Конт., 24. жовтня на окружних зборах відділів у Шамокін, Па., а 28. листопаду в Пітсбург, Па. також на окружних зборах.

Ювілейна культурна праця У. Н. Союзу.

На річному засіданні головного уряду з 1943 року постановлено, щоб з нагоди 50-ліття У. Н. Союзу видати ряд українських монографій, які всесторонньо представляли б культурні, економічні й національні здобутки українського народу та

його змагання до вільного життя в своїй демократичній державі. Для переведення цих цілей вибрано комітет, у склад якого ввійшли Р. Смуґ, Д. Галичін, С. Шумейко й Л. Мишуга. Цей комітет ухвалив наступний опис так: Д. Галичін, президент, Р. Смуґ, заступник президента, Л. Мишуга й С. Шумейко, секретарі.

Згідно з згаданою ухвалою комітет повинен був заангажувати до цієї праці відповідні американські сили. Саме, впродовж року комітет старався провести в життя цю ухвалу, та однак треба ствердити, що обставини склалися так, що комітет не міг виконати цієї програми в таких розмірах, як це він планував. Цей планованої праці не виконано в більших розмірах не тому може, що не було фондів на неї, а тільки з браку відповідних сил, яких ми бажали дістати до цієї праці. Та все таки нам удалось зацікавити дві визначні американські наукові сили, спід пера яких одна книжка вже появилася, а друга є на викінченні. Книжку під наголовком „Українська Література“, що вже вийшла з друку, написав проф. Колумбійського університету Кларенс А. Меннінг. Щодо другої книжки, то покищо не подаю її наголовку чи знова автора, бо як довго ця книжка ще не викинчена, то вважаю, що нема потреби вже наперед про неї згадувати. Ця книжка повинна бути викинчена з кінцем березня, а найдалі в квітні.

Старанням комітету була влаштована також на Норт-вестерн університеті в Шікаго лекція про українську літературу, яку виголосив проф. Кларенс А. Меннінг, і яка знайшла прихильний відгомін серед американських та українських слухачів-учасників.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСІЕРА Р. СЛОБОДЯНА.

Річний звіт з фінансів господарки є зладжений зі загальних замкнень цілорічного обороту приходів і розходів. Бо коли мова про місячні приходи і розходи то звіт з них був проголошуваний кожного місяця в органі У. Н. Союзу. Так само я не подаю в цьому звіті тих позицій і не згадую про такі справи, що є обняті звітом головної контрольної комісії.

ANNUAL STATEMENT OF UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, 1943

	Mortuary Fund	Disability Fund	Miscellaneous Trust Funds Nat'l, Orph's, Concord	Juvenile Mortuary Fund	Expense Fund	Totals
Balance from Previous Year	\$5,706,710.86	\$88,299.28	\$128,419.86	\$444,507.53	\$437,931.99	\$6,805,869.52
Income from January 1, 1943 to December 31, 1943.						
Payments received from members during first 12 months of benefit protection of which all or a part is used for expense*	578,623.24			39,716.43	135,927.43	754,267.10
All other payments or premiums received from members*	7,568.79	29,424.56			39,908.05	76,901.40
Refunds applied per Item 13 (b) and (c), page 3				1,693.22	819.33	2,512.55
Total Payments received	586,192.03	29,424.56		41,409.65	176,654.81	833,681.05
Membership fees actually received			7,356.14			7,356.14
Net amount received from members	586,192.03	29,424.56	7,356.14	41,409.65	176,654.81	841,037.19
Gross interest on mortgage loans during the year	45,657.21	836.91	2,149.91	4,967.08	3,603.29	57,214.40
Gross interest on bonds \$107,256.85 and dividends on stocks None, less \$325.98 accrued interest on bonds acquired during the year	95,860.80	956.41	907.08	8,577.78	628.80	106,930.87
Gross interest on liens and loans on certificates of members	10,860.22					10,860.22
Gross interest on deposits in trust companies and banks	206.13	10.37		28.20	94.12	338.82
Gross interest from all other sources			22.50			22.50
Gross income from society's property, including \$7,500.00 for society's occupancy of its own building	148,169.94	1,934.19	3,684.30	9,093.79	3,854.72	166,736.94
Total income from investments	300,754.30	3,737.88	6,763.79	22,666.85	8,180.93	342,103.75
Sale of lodge supplies					12.25	12.25
Grants returned to National Fund			425.64			425.64
Royalties from sale of publication			123.75		681.15	804.90
Orphans Fund			9,026.20			9,026.20
Income from Printing Plant					67,201.74	67,201.74
Recovery of Assets			232.00			232.00
Profit on Canadian Exchange	111.97					111.97
Refund of Tax Charges	13.72					13.72
Gross profit on sale or maturity of ledger assets, viz:						
(a) Real Estate	760.10					760.10
(b) Bonds	306.25					306.25
Gross increase, by adjustment, in book value of ledger assets, viz: (b) Bonds (including \$967.43 for accrual of discount)	872.35			88.83	6.25	967.43
Total Income	\$ 889,010.72	\$ 33,162.44	\$ 23,927.52	\$ 64,165.33	\$252,737.13	\$1,263,003.14
Amounts carried forward	\$6,595,721.58	\$121,461.72	\$152,347.38	\$508,672.86	\$690,669.12	\$8,068,872.66
Amounts Brought Forward						
	\$6,595,721.58	\$121,461.72	\$152,347.38	\$508,672.86	\$690,669.12	\$8,068,872.66
Disbursements from January 1, 1943 to December 31, 1943.						
Death Claims	236,243.77			5,376.00		241,619.77
Permanent disability claims		20,923.00				20,923.00
National Fund			5,460.00			5,460.00
Orphans Fund			8,722.82			8,722.82
Transfer of equities to Adult Dept.				5,819.05	980.75	6,799.80
Total benefits paid	236,243.77	20,923.00	14,182.82	11,195.05	980.75	283,525.39
Surrender values	9,277.77			796.20		10,073.97
Refunds to members:						
(a) Paid in cash	66,790.89					66,790.89
(b) Applied to reduce payments				1,693.22	819.33	2,512.55
Total benefits and payments made to members	312,312.43	20,923.00	14,182.82	13,684.47	1,800.08	362,902.80
Commissions and fees on payments by members					35,762.37	35,762.37
Compensation of managers and others not paid by commission for services in obtaining new benefit protection					15,837.41	15,837.41
Athletics and traveling expenses					213.00	213.00
Medical examiners' fees \$200.00, Inspection of risks \$2,426.00					2,626.00	2,626.00
Salaries of home office employees, No. 9					14,048.95	14,048.95
Salaries and all other compensation of officers, trustees and committees					10,800.00	10,800.00
Travelling and other expenses of officers, trustees and committees					7,809.61	7,809.61
Collection charges on Canadian Checks					27.73	27.73
Insurance Department fees and expenses					778.11	778.11
Rent, including \$7,500.00 for society's occupancy of its own building					7,500.00	7,500.00
General office maintenance and expense					363.29	363.29

Advertising, printing and stationery					7,054.97	7,054.97
Postage, express, telegraph and telephone					2,340.86	2,340.86
Lodge supplies					365.06	365.06
Official publication					50,340.00	50,340.00
Expense of Supreme Lodge meeting					2,850.67	2,850.67
Legal expense in litigating claims					35.00	35.00
Other legal expenses					3,350.59	3,350.59
Furniture and equipment					395.00	395.00
Taxes, repairs and other expenses on real estate	98,506.57	1,968.48	1,945.67	4,562.16	2,400.08	109,382.96
Actuarial & Statistical Exp.					1,942.21	1,942.21
Bonds of Supreme Officers & Employees					581.25	581.25
Concord Fund			3,730.15			3,730.15
Rent of Safe Vault, Robbery & Workmen's Ins.					247.78	247.78
Federal and State taxes on wages paid					1,037.83	1,037.83
Operating Expenses of Printing Plant					61,553.77	61,553.77
Gross loss on sale or maturity of ledger assets, viz:						
(a) Real Estate	5,110.15	949.15	4,353.10	5,170.98		15,583.38
(b) Bonds	84.11					84.11
(c) Advances to Morgagors		1,128.47		1,989.06		3,117.53
(d) Notes Receivable			125.00			125.00
Gross decrease, by adjustment, in book value of ledger assets, viz:						
(a) Real Estate	11,954.06	4,377.93		41,500.00		57,831.99
(b) Bonds (including \$8,319.82 for amortization of premiums)	7,346.63	170.67	45.85	635.29	121.38	8,319.82
(c) Printing Plant and Book Inventory					1,270.19	1,270.19
Total Disbursements	\$ 435,313.95	\$29,517.70	\$ 24,382.59	\$ 26,041.96	\$274,953.19	\$ 790,209.39
Balance before transfers	\$6,160,407.63	\$91,944.02	\$127,964.79	\$482,630.90	\$415,715.93	\$7,278,663.27
Transfers to and from (net)	— 22.50		— 3,828.20		+ 3,850.70	
Balance	\$6,160,385.13	\$91,944.02	\$124,136.59	\$482,630.90	\$419,566.63	\$7,278,663.27

SUMMARY OF TRANSFERS

Date of transfer	From the	To the	Amount
April 30, 1943	Orphans Fund	Expense Fund	\$3,828.00—Section 47 of By-Laws
Various Dates	Adult Mortuary Fund	Expense Fund	22.50—Section 47 of By-Laws

Табеля доходів і розходів, що є тут поміщена, складається з шести колонок. Перша колонка складається з отих фондів: фонду посмертного нових родів забезпечення; фонду посмертного старого роду забезпечення і фонду резервового. Друга колонка, це фонд запомоговий, а третя колонка складається знову з таких фондів: з фонду народного, сирітського і фонду Згоди Братств. Четверта колонка, це посмертний фонд молодечого департаменту, а пята колонка об'єднує такі фонди: адміністраційний фонд дорослих членів, адміністраційний фонд молодечого департаменту, конвенційний фонд і фонд безпеки інвестицій і смертності. Остання 6. колонка — це загальні зіставлення всіх фондів.

Найбільшою позицією в доходах є місячні вкладки від членів усіх родів забезпечення разом на суму \$841,037.19. Друга позиція у фінансовому звіті, це відсотки від моргеджових інвестицій на \$57,214.40. Третя позиція у доходах, це знов відсотки від фондів на суму \$106,930.87. Четверта позиція, це відсотки від членських позичок на суму \$10,860.22. На іншому місці, а саме, в активах не втягнених до загального майна, є поданий звіт, що члени довгують відсотки від позичок на суму \$36,871.92. З початком жовтня 1943. року, ми зачали впроваджувати нову карткову систему членських позичок і тепер кожного місяця висилаємо відповідні обчислення відсотків від членських позичок, а обчислення є зладжені відповідно до дати вступу члена до організації або до дати його перепису зі старого роду на новий рід забезпечення. В цей спосіб кожного місяця по черзі будемо пригадувати членам про позичку і відсотки, бо саме тепер, коли члени добре заробляють, можуть вони скорше сплачувати позички, які є на членських грамотах. Пята позиція у доходах, це відсотки з банків \$338.82 і відсотки від нотів \$22.50.

Одною з найбільших позицій у фінансовому звіті, це чинш від реальностей на суму \$166,736.94. По відтягненні розходів \$109,382.96, остається чистого приходу \$57,353.98, що у відсотках виносить 5.42%. Разом з інвестицій \$342,103.75. Дальші позиції фінансового звіту є: дохід з продажу платничих книжечок, зворот позичок до народного фонду \$425.64; продаж книги Історія України англійською мовою і продаж книги Богдан Гетьман України на суму \$804.90; сирітські частини, перенесені з посмертного фонду для малолітніх спадкоємців у сумі \$9,026.20; прихід з друкарні і книгарні У. Н. Союзу \$67,201.74; зворот до фонду Згоди Братств \$232.00; заробок при виміні канадійської валюти \$111.97; зворот податків від канадійських інвестицій \$13.72; заробок при продажі реальностей \$760.10; заробок при продажі фондів \$306.25; піднесено вартість фондів на суму \$967.43. разом дохід за 1943 рік виносить \$1,263,033.14, з перенесення було \$6,805,869.52, разом \$8,068,872.66.

Табеля розходів поділена на дві частини. Перша частина відноситься до виплачених запомог членам з фондів посмертного, запомогового, народного й адміністраційного разом \$362,902.80. Більші позиції у виплатах у посмертний фонд, це виплачені посмертні запомоги на суму \$241,619.77, а саме, за дорослих членів \$236,243.77, і за діти \$5,376.00, дальше грошеві звороти за дорослих членів і за діти \$10,073.97, дивіденда виплачена чеками за дорослих членів \$66,790.89, і за діти \$2,512.55, разом на дивіденди \$69,303.44. З фонду запомогового виплачено 661 запомог на суму \$20,923.00, з фонду народного \$5,460.00, а саме, 42 стипендії для членів У. Н. Союзу \$1,620.00, і на просвітні і культурні цілі \$3,840.00. З фонду сирітського виплачено \$8,722.82, а то, посмертні частини \$7,451.51 і відсотки від сирітських частин \$1,271.31. Разом виплачено для членів \$362,902.80.

Друга частина розходів відноситься до інших виплат, а саме, видатки на реальностях, як податки, вода, паливо, світло, асекурація, платня робітникам, напрями і інші видатки у всіх фондах разом \$109,382.96, дальше втрати на реальностях \$15,583.38, втрати на моргеджах \$84.11, обниження вартости реальностей з фонду посмертного \$11,954.06, з фонду запомогового \$4,377.93, і фонду безпеки інвестицій \$41,500.00, разом \$57,831.99. Дальше втрата на векелі \$125.00, обниження вартости фондів, а саме: відписано частину заплаченої премії на бондах в усіх фондах \$8,319.82, і обниження вартости друкарні і книгарні \$1,270.19, разом

розходи в другій частині \$427,306.59, а разом увесь розхід за 1943 рік \$790,209.39. Білянс з кінцем 31. грудня 1943 р. виносив \$7,278,663.27.

ВИПЛАТИ З АДМІНІСТРАЦІЙНОГО ФОНДУ

старших членів і молодечого департаменту за 1943 рік.

Виплати друкарні і книгарні У. Н. Союзу	\$61,553.77
За „Свободу” і UKRAINIAN WEEKLY	50,340.00
Нагорода секретарям	35,762.37
Платня помічних сил	14,048.95
Нагорода за нових членів	13,941.41
Платня головного уряду	40,800.00
Чинш за офіси У. Н. Союзу у власнім домі „Свобода” за праці і друки	7,500.00
Кошти правні	4,271.31
Кошти подорожі організаторів У. Н. Союзу	3,350.59
Кошти річного засідання	3,195.82
Лікарі за нових членів	2,850.67
Кошти подорожі і репрезентації	2,426.50
Кошти головної котролі У. Н. Союзу	2,308.41
Видатки канцелярійні на пошту	2,305.38
Нагорода предсідникам і касіерам за нових членів за 1942 рік	1,931.14
Обниження вартости машин в друкарні У. Н. Союзу	1,896.00
Актюар за оцінку грамот	1,077.33
Перенос резерви за переписаних дітей до інших клас забезпечення	1,632.50
Федеральний і стейтовий податок за помічні сили	980.75
Дивіденда членам молодечого департаменту	931.96
Праці і друки	819.33
Асекураційні департаменти стейтів за дозволи (лайсенси)	809.87
Альманах У. Н. Союзу	778.11
Другий наклад Історії України англійською мовою	700.00
Бонди головного уряду і помічних сил	650.00
Оголошення	581.25
Телефон	433.02
Офісові прибори	409.72
Книжечки для членів	354.00
Зладження статистики для оцінки грамот	335.00
Фотографічні знімки членських аікацій	309.71
Спортова акція	244.27
Головний лікар	213.00
Обниження вартости книжок в книгарні У. Н. Союзу	200.00
Напрями машин	192.86
Чинш банкової скритки на вартісні папери	152.85
Федеральний податок за відділових урядників	150.00
Обниження фондів	137.57
Оправа місячних і річних книг	121.38
Вода	94.45
Обезпечення від грабунку	64.00
Асекураційні журнали	56.00
Кошти правні при виплаті посмертних запомог	39.49
Печатки для відділів	35.00
Податок за канадійські чеки	30.06
Обезпечення меблів і канцелярійних приборів від вогню	27.73
	10.08
Разом	\$281,053.11

ВИПЛАТИ ФОНДУ ОБЕЗПЕКИ ІНВЕСТИЦІЯ І СМЕРТНОСТЕЙ:

Податок, вода, паливо, світло і інші виплати на реальностях	\$ 2,400.08
Перенос на обниження вартости реальностей У.Н.С.	41,500.00
Разом виплати адміністраційних фондів і фонду безпеки інвестицій і смертності	\$274,953.19

ВИПЛАТИ З НАРОДНОГО ФОНДУ

на стипендії для української молоді в Америці:

Відділ:	Число студентів:	Сума:	Відділ:	Число студентів:	Сума:
7	2	80.00	236	1	35.00
22	1	25.00	239	1	45.00
25	1	35.00	259	1	40.00
31	1	40.00	267	1	35.00
39	1	45.00	283	1	35.00
63	8	300.00	292	2	90.00
76	1	40.00	317	1	40.00
91	1	30.00	334	1	45.00
102	1	40.00	401	1	35.00
112	1	35.00	408	1	35.00
149	1	35.00	431	1	40.00
204	1	45.00	448	2	70.00
206	2	90.00	471	1	45.00
223	1	45.00	474	1	40.00
228	1	40.00			
231	2	65.00	Разом	42	1,620.00

ВИПЛАТИ З НАРОДНОГО ФОНДУ

на просвітні і культурні цілі:

Американський Червоний Хрест	\$1,000.00
Канадський Червоний Хрест	100.00
COMMUNITY WAR FUND	500.00
Сиротинець у Філадельфії, Па.	150.00
Українська Вища Школа в Стемфорд, Конн.	100.00
Українська Вища Дівоча Школа в FOX CHASE, PA.	100.00
Український Музей в Стемфорд, Конн.	100.00
Дім Старців у SLOTESBURG, N. Y.	100.00
Вищі Просвітні Курси в Канаді	100.00
Інститут ім. Петра Могили в Канаді	100.00
Проф. М. Чубатий за праці	60.00
Книжка про укр. літературу англійською мовою	1,430.00

Разом на просвітні і культурні цілі \$3,840.00
Стипендії для української молоді 1,620.00

Разом \$5,460.00

ЗІСТАВЛЕННЯ ФОНДІВ СТАРШИХ ЧЛЕНІВ І МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗУ ЗА 1943 Р.

Посмертний фонд нових родів забезпечення збільшився	\$452,721.62
Посмертний фонд старого роду забезпечення збільшився	720.00
Адміністративний фонд збільшився	10,181.65
Резервовий фонд збільшився	232.65
Запомоговий фонд збільшився	3,644.74
Народний фонд збільшився	2,445.53
Конвенційний фонд збільшився	18,556.65
Посмертний фонд Молодечого Департаменту збільшився	38,123.37

Разом \$526,626.21

Фонд безпеки інвестицій і смертності зменшився	\$39,460.16
Фонд Згоди Братств зменшився	3,172.66
Сирітський фонд зменшився	3,556.14
Адміністративний фонд Молодечого департаменту зменшився	7,643.50

Разом \$53,832.46

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Вісім фондів У. Н. Союзу збільшилися	\$526,626.21
П'ять фондів У. Н. Союзу зменшилися	53,832.46
Загальний приріст у фондах	\$472,793.75
Загальний маєток У. Н. Союзу з кінцем 31. грудня 1943 року	\$7,278,663.27
Загальний маєток У. Н. Союзу з кінцем 31. грудня 1942 року	6,805,869.52

Приріст майна У. Н. Союзу за 1943 рік \$ 472,793.75

ЗІСТАВЛЕННЯ БІЛЯНСУ СТАРШИХ ЧЛЕНІВ І МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. С. 31. ГРУДНЯ 1943 РОКУ:

Стан чинний:

	\$	%
Готівка	\$ 733,058.31	10.07
Моргеджі	1,087,464.64	14.94
Бонди	4,092,342.77	56.22
Реальності	840,340.00	11.54
Позички членам	516,592.76	7.10
Друкарня і книгарня	8,564.79	0.12
Ноти (векслі)	300.00	0.01

Разом \$7,278,663.27 100.00

Стан довжний:

	\$	%
Посмертний фонд нових родів обезпеч.	\$6,073,171.62	83.45
Посмертний фонд старого роду обезп.	74,070.71	1.02
Адміністративний фонд	197,820.17	2.71
Резервовий фонд	13,142.80	0.18
Запомоговий фонд	91,944.02	1.26
Народний фонд	16,288.24	0.22
Конвенційний фонд	36,592.64	0.50
Фонд забезпечення інвестицій і смертності	116,082.41	1.59
Фонд Згоди Братств	22,693.77	0.31
Сирітський фонд	85,154.58	1.16
Посмертний фонд Молод. Департаменту	482,630.90	6.65
Адміністративний фонд Молод. Департ.	69,071.41	0.95

Разом \$7,278,663.27 100.00

Стан чинний:

	\$	%
Готівка в банках	\$ 733,058.31	10.07
Звичайні моргеджі	707,568.94	9.72
Моргеджі Федеральної Мешк. Адм. (F.H.A.)	379,895.70	5.22
Бонди Злучених Держав	2,325,250.00	31.95
Бонди канадські (державні)	79,276.50	1.10

Бонди стейтові	67,358.54	0.92
Бонди муніципальні	602,475.13	8.27
Бонди залізничних компаній	29,368.14	0.40
Бонди публічної вжиточности	985,294.46	13.53
Стаки Елизабет Трост Банку	3,320.00	0.05
Реальности	758,340.00	10.42
Дім У. Н. Союзу	82,000.00	1.12
Позички членам У. Н. Союзу	516,592.76	7.10
Друкарня і книгарня	8,564.79	0.12
Ноти (векслі)	300.00	0.01

Разом \$7,278,663.27 100.00

Стан довжний:

%

Посмертний фонд нових родів обезпечення,		
посмертний фонд старого роду обезпечення,		
посмертний фонд Молодечого Департаменту і резервовий фонд	\$6,643,016.03	91.26

ЗІСТАВЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

старших членів і молодечого департаменту У. Н. Союзу за 1943 рік.

Готівка:

З кінцем 31. грудня 1942 року було готівки	\$ 539,489.65
Від 1. січня до 31. грудня 1943 року депоновано	1,602,859.34
Відсотки з банків	388.82

Разом \$2,142,687.81

Виплати готівкою від 1. січня до 31. грудня 1943 1,409,629.50

Готівка з кінцем 31. грудня 1943 року остає \$ 733,058.31

Моргеджі:

З днем 31. грудня 1942 року було інвестовано в моргеджах	\$1,214,595.83
--	----------------

В 1943 році інвестовано в нових моргеджах \$78,300.00

Доплачено за податки і інші видатки на старих моргеджах 3,475.38 81,775.38

Разом \$1,296,371.21

В 1943 році сплачено готівкою \$196,283.54

Перебрано і перенесено до реальностей дві моргеджові інвестиції 9,505.50

Уневажнено або відписано до втрати 3,117.53 208,906.57

З кінцем 31. грудня 1943 р. остає на моргеджах \$1,087,464.64

Рід моргеджів:

Звичайні приватні моргеджі	\$ 707,568.94
Моргеджі Федеральної Мешк. Адм. (F.H.A.)	379,895.70

Разом \$1,087,464.64

Бонди:

З днем 31. грудня 1942 року було інвестовано в бондах	\$3,483,226.77
---	----------------

В 1943 році інвестовано в бондах 673,241.25

В 1943 році піднесено вартість бондів (increase by adjustment) 967.43

Разом \$4,157,435.45

В 1943 р. сплачено або продано бондів \$60,092.86

В 1943 р. обнижено вартість бондів (decrease by adjustment) 8,319.82 68,412.68

З кінцем 31. грудня 1943 року остає на бондах \$4,089,022.77

Стаки Елизабет Трост Банку 3,320.00

З кінцем 31. грудня 1943 року остає на бондах і стаках \$4,092,342.77

Рід бондів:

Бонди Злучених Держав	\$2,325,250.00
Бонди канадські (державні)	79,276.50
Бонди стейтові	67,358.54
Бонди муніципальні	602,475.13
Бонди залізничних компаній	29,368.14
Бонди публічної вжиточности	985,294.46

Разом \$4,089,022.77

Стаки Елизабет Трост Банку 3,320.00

З кінцем 31. грудня 1943 року остає на бондах і стаках \$4,092,342.77

Реальности:

З кінцем 31. грудня 1942 року було інвестовано в реальностях	\$ 999,158.77
--	---------------

Перебрано дві моргеджові інвестиції до реальностей 9,505.50

Перебудовано будинок і піднесено вартість реальности на суму 3,300.00

Разом \$1,011,964.27

В 1943 році продано п'ять реальностей за готівку \$98,208.90

Відписано до втрат при продажі реальностей 15,583.38

В 1943 році обнижено вартість реальностей зо зібраного чиниду 16,331.99

В 1943 році обнижено вартість реальностей з фонду безпеки інвестицій і смертності (Contingent Fund) (decrease by adjustment) 41,500.00 171,624.27

З кінцем 31. грудня 1943 року остає на реальностях \$ 840,340.00

ПОЗИЧКИ:

3 кінцем 31. грудня 1942 року було інвестовано на членських грамотах	\$554,902.06
В 1943 році видано нових позичок	12,173.34
Разом	\$567,075.40
В 1943 році сплачено або скасовано позичок	50,482.64
3 кінцем 31. грудня 1943 року осталося на 4,644 позичках	\$516,592.76

НОТИ:

3 кінцем 31. грудня 1942 року було інвестовано в нотах (вексях)	\$1,275.00
В 1943 році сплачено нотів	\$850.00
Відписано до втрати	125.00
3 кінцем 31. грудня 1943 р. остас на нотах (вексях)	\$300.00

ДРУКАРНЯ І КНИГАРНЯ

Друкарня:

3 кінцем 31. грудня 1942 року було інвестовано в друкарні	\$6,606.33
В 1943 році закуплено нових машин	1,300.00
Разом	\$7,906.33
В 1943 році обнижено вартість машин (decrease by adjustment)	1,077.33

3 кінцем 31. грудня 1943 р. остас машин вартості \$6,829.00

Книгарня:

3 кінцем 31. грудня 1942 року було книжок вартості	\$3,295.11
В 1943 році продано книжок	\$1,366.46
Обнижено вартість книжок (decrease by adjustment)	192.86
3 кінцем 31. грудня 1943 року остало книжок вартості	\$1,735.79

Зіставлення:

3 кінцем 31. грудня 1943 року остало машин вартості	\$6,829.00
3 кінцем 31. грудня 1943 року остало книжок вартості	1,735.79
Разом	\$8,564.79

ЗВІТ ЗАХИСТУ-СИРОТИНЦЯ У. Н. СОЮЗУ.

Готівка з кінцем 31. грудня 1942. року остала	\$1,498.49
Відсоток від бондів від 1. січня до 31. грудня 1943	897.50
Відсотки з банку за час від 1. січня до 31. грудня 1943	1.71

Готівка з кінцем 31. грудня 1943 року остас	\$ 2,397.70
Інвестиції в бондах	38,279.95

3 кінцем 31. грудня 1943 року майно Захисту-Сиротинця остас \$40,677.65

ЗВІТ ФОНДУ бл. п. С. ЯДЛОВСЬКОГО.

Готівка з кінцем 31. грудня 1942 року остала	\$ 283.13
Відсотки від бондів від 1. січня до 31. грудня 1943	62.50
Відсотки з банку від 1. січня до 31. грудня 1943	2.82

Готівка з кінцем 31. грудня 1943 року остас	\$ 348.45
Інвестиції в бондах	2,500.00

3 кінцем 31. грудня 1943 року Фонд бл. п. С. Ядловського остас \$2,848.45

СИРІТСЬКИЙ ФОНД 31-го ГРУДНЯ 1943. РОКУ

Гнат Марія	в. 40	\$300.00	Роборецька Катерина	в. 364	150.00
Мохнач Іван	в. 7	41.67	Гомішак Марія	в. 29	500.00
Рапавий Василь	в. 28	150.00	Сковронська Анеля	в. 112	166.67
Савко Іван	в. 23	100.00	Замос Марія	в. 119	200.00
Кравець Іван	в. 182	397.26	Свербінус Йосифіна	в. 76	162.50
Гатала Михайло	в. 34	50.00	Салій Стефан	в. 8	133.34
Ратковський Микола	в. 77	450.00	Орляк Петро	в. 268	200.00
Левицький Йосиф	в. 19	500.00	Іж Данько	в. 379	150.00
Брилєвський Петро	в. 301	250.00	Петришин Василь	в. 221	150.00
Микитко Василь	в. 330	300.00	Рачик Михайло	в. 300	150.00
Дзюбан Іван	в. 239	200.00	Баер Станіслав	в. 113	257.16
Лазорек Кузьма	в. 153	150.00	Луцків Василь	в. 143	175.00
Кримський Антін	в. 396	300.00	Салабай Роман	в. 129	240.00
Чайка Дмитро	в. 32	300.00	Зиндран Ірон	в. 276	49.10
Кушнір Юрій	в. 288	200.00	Маркович Стефан	в. 380	85.72
Міллер Іван	в. 127	433.34	Крупеля Вінцентина	в. 80	100.00
Мігаль Микола	в. 63	400.00	Петрик Катерина	в. 156	800.00
Грицин Ілія	в. 106	50.00	Адамчук Павло	в. 29	450.00
Гамера Анна	в. 112	33.34	Козак Данило	в. 84	100.00
Кость Микола	в. 182	50.00	Цілінський Віктор	в. 81	50.00
Покітінський Михайл	в. 198	120.00	Каратник Стефан	в. 158	350.00
Косміна Каська	в. 168	80.00	Куйбіда Анна	в. 114	200.00
Роман Стефан	в. 254	150.00	Нич Олександра	в. 67	100.00
Приходько Максим	в. 170	400.00	Пилипшин Теодор	в. 8	200.00
Ревляк Йосиф	в. 82	218.82	Гальчин Микола	в. 282	111.12
Кошельник Іван	в. 324	266.67	Кріль Петро	в. 163	150.00
Свербінус Михайло	в. 76	150.00	Павлина Йосиф	в. 282	400.00
Кібаго Михайло	в. 137	200.00	Кріль Стефан	в. 218	300.00
Магун Григорій	в. 24	112.50	Дуда Марія	в. 163	150.00
Жебровський Вацлав	в. 213	125.00	Посід Дмитро	в. 361	200.00
Гурляк Іван	в. 122	116.67	Бринєцька Марія	в. 363	200.01
Вишняк Михайло	в. 213	500.00	Газдин Вартоломей	в. 8	266.67
Новак Юстіна	в. 156	200.00	Микитюк Марія	в. 216	125.00
Куйбіда Петро	в. 114	100.00	Чучман Іван	в. 221	175.00
Прокопенко Розалія	в. 112	166.67	Чайковська Анна	в. 110	300.00
Баршак Анна	в. 311	500.00	Ворик Андрій	в. 74	171.44
Сворень Василь	в. 326	75.00	Ярошик Петро	в. 175	66.67
Горніак Григорій	в. 27	300.00	Гринишин Микола	в. 22	133.34

Фенцур Катерина	в. 36	176.67	Козак Семен	в. 332	485.27
Смоляр Серафим	в. 332	142.87	Гроховалський Стефан	в. 321	681.92
Ковальський Петро	в. 276	166.68	Шлюсар Стефан	в. 217	604.82
Гомзяк Теодор	в. 334	66.67	Сипяк Яким	в. 217	42.51
Димкович Іван	в. 58	50.00	Соколовський Микола	в. 150	666.66
Олійник Ева	в. 60	125.00	Гема Іван	в. 64	247.78
Гумен Іван	в. 22	333.34	Тесля Іван	в. 99	441.91
Чайковський Петро	в. 110	600.00	Підкович Текля	в. 347	423.58
Штим Прокіп	в. 106	200.00	Вербицький Михайло	в. 9	596.92
Коцоловський Іван	в. 165	116.67	Базар Іван	в. 204	250.00
Луцїв Франко	в. 8	400.00	Колодницький Теофіл	в. 81	700.00
Скібляк Розалія	в. 133	142.86	Стефанюк Петро	в. 94	261.18
Німії Іван	в. 192	200.00	Бойко-Сень	в. 213	170.40
Шурин Володимир	в. 147	425.00	Душіль Іван	в. 56	230.50
Москалик Кость	в. 28	260.00	Потопчук Лука	в. 349	111.50
Харовський Михайло	в. 78	177.80	Сведа Михайло	в. 221	200.00
Рудий Олександра	в. 243	166.67	Подолька Геліна	в. 39	200.00
Романів Андрій	в. 20	200.00	Коваль Прокіп	в. 301	72.08
Питель Іван	в. 38	55.56	Семенович Григорій	в. 69	800.00
Ферлей Анастасія	в. 146	125.00	Макух Онуфрей	в. 127	469.77
Вавро Пилип	в. 120	500.00	Лелюх Іван	в. 341	200.00
Романішин Матвій	в. 95	187.50	Сивенький Тіларій	в. 16	100.00
Попович Роман	в. 278	266.67	Венс Василь	в. 364	500.00
Савків Гнат	в. 104	100.00	Жубрицький Василь	в. 385	166.68
Ярмолик Параня	в. 324	160.00	Ілук Стефан	в. 155	139.13
Добош Іван	в. 120	400.00	Гуральчук Палана	в. 326	250.00
Романів Ксеня	в. 124	62.50	Моклюк Іван	в. 324	10.25
Марків Семко	в. 194	133.34	Мотика Андрій	в. 344	100.00
Левицький Стефан	в. 179	400.00	Гавдида Микола	в. 330	150.00
Сембрат Юрій	в. 86	200.00	Рачук Марія	в. 47	178.93
Мішак Константин	в. 105	500.00	Залепський Григорій	в. 133	150.00
Слодичко Йосиф	в. 1	45.47	Кінська Анна	в. 237	666.67
Федун Дмитро	в. 361	350.00	Шустиякевич Григорій	в. 270	300.00
Онисько Текля	в. 177	100.00	Павлусь Тома	в. 147	922.55
Фенцур Дмитро	в. 217	300.00	Бончак Андрій	в. 78	526.27
Демкович Олександра	в. 204	300.00	Смерека Дмитро	в. 132	212.47
Бирва Іван	в. 304	750.00	Галецький Іван	в. 130	333.34
Ліляк Василь	в. 300	150.00	Андрушко Іван	в. 67	500.00
Назаревич Іван	в. 191	1000.00	Леховіт Михайло	в. 239	500.00
Карась Анастасія	в. 251	300.00	Коцан Марія	в. 369	700.00
Сковронська Пелягія	в. 108	200.00	Іванишин Стефан	в. 221	1,000.00
Прийма Текля	в. 248	250.00	Лусь Іван	в. 220	259.71
Феснак Захарко	в. 105	200.00	Табака Михайло	в. 265	127.57
Кресан Михайло	в. 350	1000.00	Воргач Стефан	в. 2	400.82
Яжик Йосиф	в. 111	124.75	Коцюба Катерина	в. 476	100.00
Букаччук Василь	в. 42	447.00	Рюрдан Олександра	в. 277	185.12
Онищук Дмитро	в. 160	222.52	Маркович Анна	в. 151	250.00
Карась Іван	в. 251	300.00	Подольська Наталія	в. 296	250.00
Мушинська Марія	в. 170	200.00	Березюк Григорій	в. 380	150.00
Цюлюпа Василь	в. 396	200.00	Мацькович Софія	в. 216	74.86
Лисів Таця	в. 333	106.17	Лукаш Данило	в. 367	77.32
Кобаса Фільор	в. 296	130.80	Жидак Петро	в. 4	200.00
Палок Франка	в. 37	173.26	Заканич Гавриїл	в. 194	200.00
Мілер Джесі	в. 156	300.00	Палко Теодор	в. 105	166.67
Круковський Сергій	в. 58	105.65	Іваницька Марія	в. 112	120.53
Сліпенчук Теодор	в. 218	58.30	Буса Андрій	в. 65	700.00
Коростинська Сабіна	в. 288	250.00	Сорівка Анна	в. 291	500.00
Стефанів Ксеня	в. 277	300.00	Турецький Павло	в. 444	191.52
Новосад Яким	в. 301	50.00	Плуговська Михаліна	в. 414	500.00
Новосад Яким	в. 301	50.00	Завіський Теодор	в. 286	250.00
Ковалик Михайло	в. 124	137.57	Мельник Григорій	в. 217	100.00
Грапчик Іван	в. 137	155.33			
Білас Іван	в. 78	439.40	Разом		\$ 64,286.06
Долошицький Мих.	в. 170	163.85	Відсотки		20,868.52
Еванкович Софія	в. * 1	30.00			
Томан Іван	в. * 7	25.00	Сирітський фонд з кінцем		
Гудак Анна	в. * 28	136.38	31. грудня 1943. року		
Висоля Ілія	в. 204	100.00	остається		\$ 85,154.58
Башук Параскевія	в. 217	150.00			
Судчак Микола	в. 388	500.00			
Мельник Анна	в. 207	700.00			
Нестерук Іван	в. 277	297.42			
Грубях Костка	в. 97	512.54			
Сенишин Петро	в. 316	800.00			
Малиш Андрій	в. 98	252.00			
Возлюк Катерина	в. 251	100.00			
Вовчак Микола	в. 300	500.00			
Концевич Катерина	в. 137	750.00			
Мамчур Кароліна	в. 237	321.44			
Ковальчук Микола	в. 90	120.00			
Савчак Андрій	в. 104	377.08			
Марцинишин Микола	в. 225	790.96			
Федишин Іван	в. 421	342.09			
Левіцький Павло	в. 91	500.00			
Деркач Стефан	в. 361	182.97			
Яблонський Антін	в. 117	592.16			
Сосницький Стефан	в. 21	500.00			
Халащук Григорій	в. 150	50.00			
Сас Павло	в. 276	158.82			
Куцак Стефан	в. 182	500.00			
Стельмах Михайло	в. 29	433.00			
Біловус Василь	в. 58	702.85			
Мовчук Евдокія	в. 39	200.00			
Глемба Дмитро	в. 277	200.00			
Терлецький Теодор	в. 137	250.00			
Басаліга Анна	в. 1	200.00			
Депута Франко	в. 81	490.00			
Антошків Микола	в				

величезну силу енергії і ці придбання треба уважати осягом збірності, працею двох генерацій громадян українського роду.

У. Н. Союз росте з кожним роком в силу і значіння між усіма добродійними організаціями в Злучених Державах і в Канаді. Про У. Н. Союз пишуть в асекураційних журналах з повним признанням як організацію патріотичну і добре загоподаровану.

Кінчу цей звіт та дякую головним і відділовим урядникам і членам за щире співпрацю.

По зложенні звітів членами головного виконавчого комітету У. Н. Союзу, наступив звіт головної контрольної комісії У. Н. Союзу. Від імені цієї комісії здавав звіт голова комісії Д. Капітула. Цей звіт був проголошений вже в „Свободі“, ч. 54 і 55 в днях 21-го й 22-го березня 1944 р.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА Д. КАПИТУЛИ.

Звіт з моєї діяльності, як головного урядника-контрольора У. Н. Союзу, обнімає речинець від 1-го січня до 31-го грудня 1943 року.

Крім уряду головного контрольора У. Н. Союзу, також моїм обов'язком, як головного урядника, було старатись працювати для У. Н. Союзу при всіх нагодах, де це тільки було можливо, що я і робив.

Моя округа складається з 28 відділів У. Н. Союзу, які є досить широко розкриті. Я, як окружний представник цих відділів, скликав в 1943 році тільки один раз окружні збори, на котрих репрезентація відділів була мала, бо з причини дайкування газоліни, доїзд на збори утруднений. Тому й рух в моїй окрузі не був такий, як він повинен би бути. Я держав контакт листовно і через орган „Свободу“ з відділами моєї округи, повідомляючи їх час від часу про рух в окрузі, та звиваючи їх до праці в справі приєднання нових членів до У. Н. Союзу.

Хоча тепер часи не є нормальні, то все таки моя округа допильнувала принаймні того, що впродовж року загальне число членів не зменшилось, а навпаки навіть дещо зросло. Бо звіт виказує, що округа збільшилась на 77 членів.

Також, де тільки була нагода, я виступав та говорив про У. Н. Союз, як про нашу найбільшу організацію, яка заслугує на пошерття від усіх українців.

В 1943 році, в місяці жовтні, скликав я окружні збори відділів до Шамокін, Па., і на цих зборах обговорено справу святкування 50-літнього золотого ювілею У. Н. Союзу, та ухвалено відбутися це свято в місті Шамокін, Па., там, де був зорганізований У. Н. Союз. Також представники відділів прирекли на тих зборах, що вони вживуть всіх своїх сил, що би в тім ювілейній році дати Союзові якнайбільше число нових членів.

На припорушення гол. представника У. Н. Союзу п. Мурашка, був я, як представник У. Н. Союзу, на святі палення моргеджу, в відділі 276 У. Н. Союзу, в Ембрідж, Па., дня 17. січня 1943 року. На тім святі я виголосив відповідну промову, та заохотив уряд і членство відділу до дальшої активної праці для У. Н. Союзу. Там я завважив, що п. М. Фук, як секретар згаданого відділу є активним працівником відділу і У. Н. Союзу, і йому належить признання.

Крім цього, я ще переписувався з урядниками і членством відділів, котрі вдавались до мене в різних організаційних справах, та при кожній нагоді я старався звертати увагу членства на наш теперішній обов'язок, працювати та помагати нашій державі виграти війну.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА Д-РА В. ГАЛАНА.

Пане Предсіднику, Шановні Головні Урядники!

Мій звіт, як головного контрольора У. Н. Союзу, обнятий звітом цілої контрольної комісії, яка весь час працювала в найкращому порозумінню.

В додатку до цього звіту хочу зазначити, що будучи головою Злучених Відділів У. Н. Союзу Філадельфійської Округи, я старався в кооперації з головним радним п. С. Слободяном та місцевими відділовими урядниками повести якнайкращу організаційну працю в нашій окрузі. Протягом 1943 р., ми відбули 15 зборів місцевих філадельфійських відділів та двоє окружних зборів, а це, 31. січня в приявності гол. секретаря Д. Галичина й 11. листопада в приявності гол. представника М. Мурашка. В організаційних справах я відбув наради з Екзекутивою У. Н. Союзу дня 4. та 23. квітня. Дня 5. травня, на зборі Молодечої Дружини У. Н. С., ми обробили її програму та вистарались о приміщення для неї в Українськім Горажанськім Клубі.

Дня 17. червня я відвідав від. 166 Патсовн, Па. Дня 27. червня я взяв участь в окружних зборах в Оліфант, Па., та оглянув нашу тамошню реальність. Дня 19. грудня я брав участь в святочній вечері в честь молодого нашого лікаря д-ра С. Савчука. З кінцем травня 1943 р. я зголосився до праці в редакції „Свободи“ на протяг двох місяців і свої помічення передам на бажання головного уряду при порядку нарад над цією справою.

З доручення Екзекутиви я відбув наради з урядом Провідіння в днях 24-го, 26-го та 30-го серпня 1943 р., та обговорив з ними справу спільних народніх виступів, а зокрема реорганізацією Конгресового Комітету.

Як місто голова зреорганізованого Конгресового Комітету я мав доручення зорганізувати Українсько-Американську Кампанію Продажу Военних Бондів на суму 5 мільйонів доларів. По нарадах з урядовими чинниками у Вашингтоні, я предложив план кампанії Екзекутиві У. Н. Союзу дня 2. листопада, і по виясненню деяких подробиць, Екзекутива У. Н. С. дала свою повну згоду взяти участь в комітеті для переведення цієї кампанії для продажу бондів на суму 5 міль. доларів. Членство У. Н. С. прийняло Бондову Кампанію з великим одушевленням, а наша преса „Свобода“ і „Віль“ посвячує багато місця, а знов Головна Екзекутива багато праці до успішного переведення цієї кампанії.

Може теж додати, що з нинішнім днем кампанія перейшла вже суму 4 мільйони доларів, при чому тільки одна четверта часть організації надіслала свої звіти в справі продажу бондів. Організаційна та народно-державна праця відділів філадельфійської округи була дуже гармонійна і завдяки кооперації відділових урядників успішна.

Як виказує підготовка до ювілейного свята, то в ювілейній році наша філадельфійська округа сповнить не тільки своє зобов'язання супроти Батька Союзу — але візьме теж ще більшу участь в народньому житті. Наша округа вірить, що головно спільною працею Союзової Родини, зможемо принести відповідну поміч нашій державі та нашому поневоленому народові.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА Д-РА А. Т. КІЗЕЯ.

Впов. Пане Предсіднику, Шановні Головні Урядники У. Н. Союзу!

Поза контролю організаційного життя, майна, та діловодства У. Н. Союзу, котру ми відбули два рази в році, та про котру Ви вже чули від п. Д. Капітули, голови Контрольної Комісії, я ще здаю звіт з моєї праці, як головного урядника, за 1943 рік. У Дітроїті, так як і по інших місцевостях, війна припинила наш організаційний рух. Тому і в нас не було більших подвигів, та великого загального руху.

Кожний з місцевих урядників робив те, що міг. Дітроїт не показав великого зросту в членстві У. Н. С., але й не лишився позаді інших місцевостей.

Де тільки можна було, я старався служити доброю порадою в Союзних справах та помагати взагалі в організаційнім життю.

На припорушення головної виконавчої, я брав участь в ювілейній річниці відділу ч. 341 у Віндзорі, Онт., Канада, дня 23. березня, 1943 року.

Виступав у Дітроїті як Союзний репрезентант на спільнім святі свяченого, 26. квітня 1943.

Перебуваючи на вакаціях у Форт Вілліам, Онт., Канада, дня 8. серпня 1943 року, я відбув збори з відділом 441, де виголосив відповідну промову.

Кінчаючи цей коротенький звіт, бажаю, щоб цей рік Золотого Ювілею У. Н. Союзу був для нас усіх Союзовців роком контрольної комісії, і з цим звітом я вповні згідний.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА Р. І. СМУКА.

Як один з членів контрольної комісії, я брав участь в переведенню двох контрод в минулому році. Звіт з контролю майна й діловодства У. Н. Союзу, був відчитаний представником контрольної комісії, і з цим звітом я вповні згідний.

Як один з гол. урядників У. Н. Союзу, я виконував у щикаговській окрузі, всі доручені мені головною канцелярією завдання, та спільно з головними і відділовими урядниками працював в комітеті союзних відділів, як секретар комітету. У минулому році я відвідав много союзних відділів у моїй окрузі, в справі закупки военних бондів та кампанії за новими членами до У. Н. Союзу. 30-го травня, я брав участь у святі відділу 259-го, в Шикаго. 9-го липня, я відвідав союзову громаду в Ст. Луїс, та відбув наради з відділовими урядниками в справах союзних та загально громадських. 21-го серпня я брав участь (як секретар злучених відділів) в організаційних зборах у моїй окрузі, що були скликані з нагоди прибуття до Шикаго організатора п. Білецького, в справі започаткування кампанії за новими членами до У. Н. Союзу. 30-го листопада я брав участь (як секретар) у зборах комітету всіх відділів моєї округи, які були скликані в справах 50-літнього ювілею У. Н. Союзу та лекції про українську літературу, виголошену проф. Маннінгом у Норт-вестерн Університеті, 3-го грудня. Крім наведеної праці, я брав участь у чотирьох зборах відділових урядників, скликаних ексекутивою комітету всіх відділів, у справах льокально союзних, як: дім-відділів У. Н. Союзу в Шикаго, продаж военних бондів, добровільні збірки на Червоній Хрест, та інших справ, які постійно виривають у нинішньому громадському життю. Як представник Ліги Американців укр. походження, я брав участь в нарадах ініціативного комітету в Дітроїті, Міш., 4-го липня, як також у перед-конгресових нарадах, скликаних до Філадельфії, Па., гол. урядниками Народної Помочі, на 18-го вересня. Союзове членство в моїй окрузі забирає перші місця в усіх патріотичних ділянках та в несенню помочі нашій державі в военних змаганнях, котрі закінчаться напевно світлою перемогою над нашими ворогами. Успіхи моєї праці були можливі завдяки щирій кооперації гол. контрольора п. Куропаса, та гол. радного п. Шпікулі, а також усіх відділових урядників і урядниць в щикаговській окрузі. За цю співпрацю я щиро їм дякую.

Також згадаю ще, що як один з членів Культурного Союзного Комітету, я помагав цьому Комітетові виконати цю працю, яка була в його пляні. Вів я переписку з іншими членами Комітету, піддавав свої думки для наміченої праці, та нав'язав звязки з деякими американськими професорами та журналістами в справі поведення праці набудуче. Багато праці доложив у справі лекції про українську літературу на Нортвестерн Університеті, яка відбулась саме з рамени згаданого Комітету.

(Кінець буде).

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОВУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАТИ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.